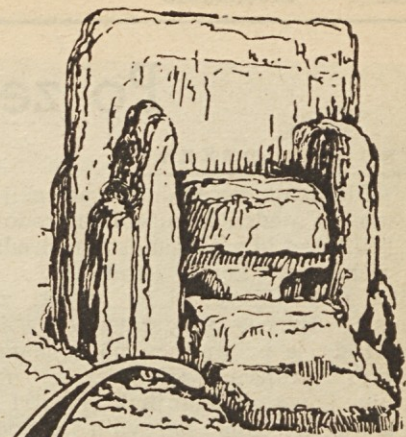

Koroška kronika

Izdaja:

Britanska obveščevalna služba

Cena:

za naročnike mesečno 90 grošev
posamezna številka 25 grošev

Leto II.

Celovec, petek 1. novembra 1946

Številka 45

Dan vseh rajnih

„Vi ste seme naroda“

Polje in vinograd, vrt in travnik so dali človeku svoj sad in vsa narava se pripravljala na oddih. Slana je zamorila zadnje cvetje, tu in tam naletava prvi sneg in oznanja prihod zime.

V tem prehodnem času praznuje krščanski svet praznik vseh rajnih. Bolj kakor kedaj tekom celega leta so naše misli pri naših dragih. Skrbne roke popravljajo grobove in prinašajo cvetlice, katere je gojila nežna roka in mehko srce. Družine se zbirajo k molitvi za svoje rajne in tudi oni, katerim so verski čut ohladili vojni dogodki in skrb za vsakdanji kruh, romajo v farno cerkev in k grobovom svojcev.

Vidim Vas družina Breznikova ob grobu sina in brata Karleja na pliberškem pokopališču. Vaše misli in Vaša molitev pa je tam daleč — daleč v Berlinu ob grobu očeta, kateremu je nemško nasilje pripravilo prostor večnega počitka v tuji zemlji. Gledam Vas — družina Jelenova in Poltnikova, goreča je Vaša molitev za očeta, ki počivajo pod Hesselbergom. Brata Močilnika, od bomb raztrgana, sta našla dom miru tam pod razvalinami mesta Stuttgart. Pri tebi sem Mičej Andrej na pokopališču v podjunskega št. Vidu, ko s svojimi duhovnimi očmi gledaš ženo in hčerko, kateri je neprijatelj umoril tam »nekje« v Gradcu. Družina Dubrovnikova in družina Komarjeva in Škocijana žalujeta za svojimi družinskimi člani, saj niti njihovi grobovi Vam niso povedali. Mati v hrovih grobov Vam niso povedali. Mati v Pogrčah vsa potrta in v globoke misli zapljena, stopaš te dni okoli svojega doma, tvoji trije sinovi partizani pa počivajo vsaj v slovenski zemlji. Mlada gospodinja Pasterkove kmetije — ti si se z otroci vrnila iz taborišča Ravensbrück, tvoj mož Jurij pa počiva tam »nekje«, umorjen od neusmiljenih rabljevih rok, njegov brat Franc pa kot partizan spi v Mežici.

Na štebinskem pokopališču je zbrana družina Gastlnova, katere se oče ni več vrnil iz Dachaua, v Ločah družina Mikulova, katero je skoro do cela uničil nasilni nacizem, v Logivsi pa žalujejo Pehlerjevi in Černičevi. Na pokopališčih v Železni Kapli, v Selah, v Svečah, v št. Jakobu in drugod vidim številne grobove borcev za bodočnost slovenskega naroda.

Daleč na zapadnem delu naše domovine ob grobu slovenskega poslanca Grafenauerja na brškem pokopališču stojijo njegovi nasledniki in žalujejo za svojo materjo, katere je kot najstarejša izmed slovenskih koroških izseljencev našla smrt v tujini. Vi rojaki slovenski, ki počivate raztreseni po vsem evropskem kontinentu, danes smo pri Vas s svojo molitvijo in to tako goreče, kakor je bila Vaša želja goreča, da bi vsaj še enkrat videli svojo lepo domovino in v njej krog svojih dragih.

Koroški Slovenci pa se ob prazniku vseh rajnih spominjamo tudi svojih duhovnikov. Polak, Hornbek, Kutej in dr. Suster. Vse je vzelo nenasiteno žrelo Dachaua. Poljanec, Singer, Kuk in Ruprecht, vas pa je vsaj k večnemu počitku sprejela domača slovenska zemlja.

Naš spomin in naša molitev pa velja tudi vsem onim, ki so pred leti s svojimi sodelovanjem na odrih, v pevskih krožkih in prosvetnih društvih budili in gojili slovenski duh, katere pa je vojna sila prisilila v uniformo in se niso več vrnili v domovino. Na stotine in stotine grobov naših dragih bomo te dni v mislih obiskali, v vsakem izmed njih počiva član naše slovenske družine.

Nam pa je usoda naklonila, da smo domovino zopet videli in našli tudi marsikateri biser, ki je bil tako zelo naš. Sreča vrnitve pa nam nalaga tudi dolžnost, da v domovini gojimo spomin na vse, ki se niso več vrnili in da nadaljujemo delo, katero je bilo iztrgano iz njihovih rok.

Vseh mrtvih dan! Osirotele družine bodo v nemi žalosti stale ob grobu svojih očetov, osiveli starši se bodo v trpki bolesi spominjali sinov edincev, mlade matere in neveste bodo objokovale svoje može. Nešteti bodo prižigali svečke pred družinskimi oltarčki, njihove misli pa bodo hitele na grobove dragih svojcev v daljni tujini — v taborišča in morišča, na fronte in v gozdove. Dvakratno bridek bo spomin na grobove izven domovine, morda tudi na dan mrtvih neokrašene in zapuščene. Najbolj hudo pa bo nemara njim, katerih očetje in sinovi počivajo neznano kje v neblagoslovljeni, tuji zemlji.

Bolj kot kdaj poprej bodo družine letos občutile globoko vrzel, ki je zazijala v njihovem občestvu po izgubi dragih svojcev. Tudi po letu, dveh letih, ko ostaja izza časa strašne morije le še spomin, skelijo krvave rane na družinskem telesu, pohabljenem in udarjenem po nedoumljivi Previdnosti. Prečesto ostaja žalujočim le še trdna, v trpljenju ojeklenela vera kot zadnja in najbolj resnična notranja uteha.

Narodna družina koroških Slovencev stoji letos ob tristo grobovih svojih žrtev — ob grobovih v gozdovih, na tridesetih pokopališčih naše domovine, na graškem in dunajskem morišču, na grobovih mučencev iz Steina in Mathausena, Dachaua in Buchenwalda, v Eichstättu in kjerkoli so v nekdanjem rajhu še trpeli in umirali sinovi in hčere slovenskega naroda. Nič manj bridka in boleča kot družinska bolest je žalost slovenskega ljudstva ob spominu na brate in sestre, ki so na oltarju domovine žrtvovali svoje življenje. Itak po nasilju petdesetletja okrnjeni narod je izgubil tristo prosvetašev zadružnikov, gospodarjev in gospodinj, borcev, očetov in mater. Tristo idealnih src je prenehalo biti v času, ki kriči za svetim idealizmom. Kdo bi izmeril globino te bolesi, kdo premeril obseg nenadomestljive izgube?

Mi smo seme novega, lepšega življenja našega tisočletnega naroda, položeno po mučeniških minulega petletja v brazde koroške zemlje!

Tudi našemu težko preizkušenemu narodu preostane le še uteha otroško čiste, trdne vere v blagoslov trpljenja in žrtev. Sinovi in hčere našega ljudstva niso umirali in padali zastoni; njihovo mučeništvo je poroštvo naše lepše bodočnosti. Tak je zakon življenja v naravi, tako je po božjem zakonu pisano za občestva družine, naroda in vsega človeštva.

Ni nas ob vernem spominu na rajne brate in sestre strah za našo bodočnost. Kdorkoli bežno rajža po naših dolinah in vaseh, razbira morda z obrazov neko utrujenost in plahost. Če pogleda globlje, sledi

Preozkosrčni pa bi bili, če bi ob prazniku vseh rajnih čuli samo domač jok, brisali samo svoje solze in se združevali samo v svoji molitvi. Ves krščanski svet te dni žaluje in moli. V tej molitvi se tudi mi združujemo. Milijoni grobov, milijoni mater iščejo svoje sinove, žene svoje može, otroci svoje očete sedaj ob koncu svetovne morije. Naj Vas ne navdaja želja maščevanja, marveč želja miru. Milijone grobov je rodilo sovraštvo, nepopisno gorje, potoke solz, lakoto in bolezn. Naj bi ti milijoni grobov govorili tudi onim, ki danes ob zeleni mizi ustvarjajo nov svet, nov red in nov mir. — Ob prazniku rajnih prosimo, da bi te številne žrtve ne bile zaman, da bi se človeštvo iz tega gorja tudi nekaj naučilo, predvsem pa, da bi mero dajni možje našli pravo pot pri reševanju svetovnih vprašanj. Še le, ko bo zagotovljen pravičen mir, bo izpolnjena tudi poslednja želja vseh onih, ki so za tak mir žrtvovali svoje življenje.

neki notranji razdvojenosti, ob kateri trpijo premnoga idealna slovenska srca naše Koroške. Kdor pa je umel prisluhniti življenskim utripom mladega naroda, ve za njegovo zadnjo skrivnost, doslej še neizpovedano, često le zaslušteno in nedoumeto.

Tristo slovenskih src je iztrpelo, v njihov zadnji utrip pa je položena veličastna prošnja do preostalega naroda:

»Vi, ki ste seme izkrvavelega naroda, mislite le eno, kako boste posvetili vse svoje sile v njegov prosep in podvig!«

Minil je večletni nasilni imperializem, ki je neusmiljeno koval okove našemu ljudstvu. Razgaljena je ideologija sile močnejšega, ki je razdvojevala in trgala redke vrste idealnih mož in žena. Plehki materializem, ki je za denar in službe kupoval naše duše, je razkrinkan v svoji plitkosti in strahotni sebičnosti. Pri sosedu so ostali ponajveč le razočarani in za svoje nade oguljofani poedinci, ki se skušajo danes znajti v strankah in stranicah in se še zama trudijo za novo, trdno narodno občestvo. Naš narod pa stoji čist in čil pred svetom in zgodovino. Prestal je zgodovinsko preizkušnjo, četudi do skrajnosti oslavljen in razredčen.

Mučeniki zadnjega petletja so njegov največji neizpodbitni, edinstveni dokument. Ko se odmaknejo nova leta, bo zadihal prostje in bo v novem, svežem kulturnem življenju našel svoj prostor na soncu. Naravni in nadnaravni zakon pač kaže, da zmaga ob koncu boljše kulturnost, čilejša mladost in iskrenjši idealizem nad nasi-

ljem, starikavo domišljavostjo in sebičnostjo.

Mi smo seme novega, lepšega življenja našega tisočletnega naroda, položeno po mučeniških minulega petletja v brazde koroške zemlje!

Z novim pogumom bomo branili dostojanstvo slovenskega naroda v šoli in v vsem življenju. Če terjamo vsestransko enakopravnost slovenskega človeka in jezika, ne delamo to na osnovi nekega števila, marve s pravico npravno in kulturno višjega. Upravičeno se smemo šteti med one, ki so s svojo notranjo odpornostjo, s svojo kulturo in moralno zmagali nad nasiljem in krivico. To tembolj, ker so premnogi v najhujših letih z orožjem v roki branili svoj dom.

Vse svoje sile moramo posvetiti v njegov prosep in podvig naroda! Vzporedno z našim novim položajem v deželi in našimi zahtevami se mora urediti tudi naše notranje življenje. To dosežemo le s podvojeno požrtvovalnostjo v vseh področjih narodnega življenja. Kulture in morale nam ne more nihče dati, dajati si ju moramo sami z vztrajnim in doslednim oblikovanjem narodnega značaja. Naše prizadevanje pa bo uspešno le tedaj, če bo ukoreninjeno v iskreno vernost in bo od tod črpalo svoj zadnji in najgloblji idealizem.

To je naša izpoved ob dnevu vseh mrtvih, ob spominu na tristo grobov slovenskih mučeničkov! Tako bo narod častil svoje največje sinove in hčere!

VSI SVETI ...

Vsi sveti! »Zatem sem videl veliko množico, ki je nihče ni mogel prešteti, iz vseh narodov in rodov in ljudstev in jezikov; stali so pred prestolom in pred Jagnetom, oblečeni v bela oblačila in s palmami v rokah.«

Iz vseh narodov jih je Vsemogočni izvolil in poklical. Na zemlji ni izvoljenega naroda, ker so vsi izvoljeni. Na zemlji ni kulture, ki bi bila absolutno najvišja. Najvišja kultura je bila kultura teh, ki so danes pred prestolom in pred Jagnetom. Najvišja kultura na zemlji je bila kultura vseh svetih. Najvišja kultura je kultura srca, je svetost duše. Na to stopnjo pa so se dvignili in se dvigajo sinovi in hčere vseh ljudstev in jezikov. V stalni borbi s samim seboj in z vsemi nesvetimi silami na tej nesveti zemlji je njih kulturno uestvovanje. Zemlja naša, ki je bila prokleta radi človeka, mora biti zopet rešena in posvečena po trpljenju Sina človekovega in vsakega otroka Adamovega. Človek jo je spremenil v dolino solz, človek naj ji bo rešenik. Naše najlepše kulturno uestvovanje je povsod tam, kjer z naravnimi in nadnaravnimi močmi telesa, duha in duše ustvarjamo lepoto in srečo bogohotnega reda v sebi in na nam izročnem koščku zemlje.

Visoko je poslanstvo človeka. Po božji podobi je ustvarjen. Kralj je in vladar vsemu stvarstvu. Ničesar od tega, kar ga obdaja mu ne more biti cilj in smisel življenja. Vse je radi njega ustvarjeno, njemu potrjeno in mu mora služiti. On sam pa je neskončno več kot vse to. Njemu je cilj Bog sam. Od Boga je njegova duša. Nemirna je, dokler se ne bo odpočila na cilju, v Bogu samem. Po volji Stvarnika in Odrešenika naj bo ta duša preustvarjena v otroka božjega. Srečna bo le tedaj, če bo pri Očetu in bo kot njegov ljubljani otrok de-

dič slave in sreče Očeta. In pot vsem otrokom na zemlji, ki jim edina zamore biti smisel življenja in jih vodi v naročje Očeta, je edinorojeni Sin nakazal: »Bodite sveti, kakor je svet vaš Oče v nebesih.«

Ali ni to tudi smer, v katero naj raste vsak narod? Kdor svoj narod ljubi, se bo boril za njegovo naravno in nadnaravno lepoto, ga ne bo kvaril, ga ne bo uničeval, mu ne bo kradel svetosti. Tudi narod je poklican v večnost. Dolga je pot dozorevanja in rasti. Narodnost, zdi se mi kakor reka, ki izvira neposredno iz božjih rok in se staka v večnost Troedinega. Mi pa otroci naroda, posamezniki, smo kakor ribice, ki plavajo in živijo v valovih te reke. Naš dom so in pot usmerjajo življenju našemu. Veliko potokov in potočkov se staka v to reko. Vlivajo vanj svoje čiste in motne vode, ribicam v srečo in v škodo. Mar niso to rodovi naših prednikov? Svetost in popolnost duše svoje so zapustili svojim potomcem. Sami pa so odšli v večnost. Veliko jih je dozorelo v Očetovo svetost in odšli so v Očetovo dediščino vseh svetih. Praznik vseh svetih, praznik je tudi vseh onih, ki so posvečevali našo zemljo.

Kaj je delal naš rod skozi stoletja bivanja na Koroški zemlji? On je častil Boga in veroval njegovi razodeti besedi. Stoletja je upal in pričakoval pravice. Niso bili sinovi našega rodu, ki so sejali v naši deželi seme nevere in svobodomiseljstva. Kjerkoli raste danes med nami, ga je sovražnik usejal.

Naš narod je v vsej svoji zgodovini spoštoval očeta in mater, branil njih izročila, ljubil besedo matere. Čudež zvestobe je, da je še ni pozabil. Naš koroški narod je dal slovenski kulturi prve pisane dokumente, materino besedo je uporabljal v svojem političnem življenju srednjega veka. (Konec na zadnji strani)

Po zemeljski obli

ZDRUŽENE DRŽAVE

V Združenih državah so pretekli teden praznovali »teden Združenih narodov«. Ob tej priliki so bile svečanosti in predavanja po vseh večjih krajih in mestih.

Med neko izjavo, ki jo je dal zunanji minister Byrnes predstavnikom tiska je izjavil, da je pripravljen po končanem zasedanju skupščine UNO iti še enkrat v Evropo in se z zunanjimi ministri razgovarjati o celotnih mirovnih pogodbah z Nemčijo in Avstrijo. »Združene države žele«, je dejal Byrnes, »bolj kot kdajkoli pomagati državam pri obnovitvenem delu in bodo tozadevno storile vse, kar bo mogoče.« Byrnes je podčrtal, da nočejo Združene države zaslužiti nikogar s pomočjo denarnih posojil in bi izredno obžaloval, če bi katera država kaj podobnega mislila.

VELIKA BRITANIJA

Pretekli teden je bil v politiki Velike Britanije silno živahen. V poslanski zbornici je zunanji minister govoril o zunanji politiki, pri čemer je izjavil: »Druga svetovna vojna je povzročila dozdaj največji prevrat v zgodovini. Ves svet je treba nanovo urediti na široki osnovi, če hočemo preprečiti nadaljno katastrofo. Evropska vprašanja so povezana s vprašanji Srednjega in Daljnega Vzhoda. Istočasno moramo upoštevati razširjenje nacionalizma po vsem svetu, priznati njegov obstoj in ga spraviti v ustroj svetovne organizacije, če nočemo, da bo povzročil nevarnost za drugi spopad.«

O Dardanelah je izjavil: »Britanska vlada je podčrtala, da ni sprejemljiv predlog, po katerem bi morala Turčija in Sovjetska zveza skupno organizirati obrambo ožin.«

Obširneje je govoril Bevin o problemih na Daljnem Vzhodu, kakor tudi o Perziji in Grčiji. O mirovni konferenci je dejal, da počasno ustvarjanje miru ne sme nikogar navdajati z malodušjem. »Imeli smo vtis«, je dejal Bevin, »da imamo dva bloka. Svet pa je dobil vtis, da je konferenca pripeljala do delitve med Vzhodom in Zahodom. To delitev je treba in jo je tudi mogoče preprečiti.«

O Trstu je Bevin dejal, da je to najspornejša točka med državami. Bevin je mnenja, da bo jugoslovanska vlada odstopila od ekstremističnega zadržanja in da bo mogoče upostaviti mir in stalnost v Trstu.

Buttler, konzervativni poslanec, ki je govoril v imenu opozicije, je dejal, da se opozicija strinja z izjavami zunanjega ministra. Izjavil je, da bi želel vedeti, kaj bo nastalo s Trstom, potem ko se je Jugoslavija odločila, da ne bo podpisala pogodbe. Dejal je, da upa, da bo Jugoslavija od tega sklepa odstopila.

Ob priliki debate o zunanji politiki je govoril tudi predsednik vlade Clement Attlee, ki je med drugim rekel: »Medtem ko britanska vlada in vlada Združenih držav soglašati v skupni zvestobi do načel svobode in demokracije, imamo mnoga različna stališča glede gospodarskih vprašanj. Toda kljub temu upamo, da bomo lahko skupno iskali rešitev v težkih svetovno gospodarskih zadevah. Soglašamo z načelom misljenja sovjetske vlade glede načel nadzorstva gospodarskega življenja, skupnosti s strani naroda in za narod. Toda globoko se oddaljujemo od sovjetske vlade glede vrednosti, ki jo mi pripisujemo svobodi posameznika, svobodi besede in pojmovanja demokracije.«

Za Attlee-jem je govoril Winston Churchill, ki je rekel:

»Popolnoma se strinjam z Attlee-jem, da nismo nikdar upoštevali domneve, da bodo veto uporabljali samovoljno, kakor smo videli. Mislimi smo, da bo veto kot zadnje jamstvo velesil, ki hoče biti preglasovana v vprašanju, za katere se je bna pripravljena boriti. Vsi želimo, da bi Bevin z uspehom zaključil svoje poslanstvo v Združenih državah. Prepričani smo, da ne bo zagovarjal strankarskih zadev, ampak narodne in morda ne samo narodne, temveč tudi mednarodne.«

POLJSKA

Varšavski dopisnik lista »Manchester Guardian« poroča, da se je poljski primas kardinal Hlond pridružil vojni kampanji na Poljskem s pastirskim pismom, ki so ga prebrali v vseh cerkvah na Poljskem. V pastirskem pismu pravi kardinal, da volitve niso samo državljanska dolžnost, marveč tudi dolžnost katoličanov, da branijo z njimi svojo vero. Kardinal prepoveduje vernikom, da bi glasovali za »osebe ali programe, ki nasprotujejo katoliškemu nauku ali morali.« Kardinal Hlond priznava važnost političnih, socialnih in gospodarskih sprememb, vendar naglašja, da je treba pri tem ravnati po božjem nauku. Kardinalovo pismo je povzročilo veliko razganje na Poljskem in ne izključujejo možnosti, da bi katoličani postavili svoje kandidate.

Kakor javlja diplomatski dopisnik »London Press Service«, imajo v Britaniji resne pomisleke glede aretacij članov polj-

ske kmečke stranke. V Londonu menijo, da bodo aretacije, ki so bile izvršene v velikem obsegu vplivale na svobodo volitev na Poljskem.

Po izjavi poljskega veleposlaništva v Londonu so poročila o masovnih aretacijah na Poljskem pretirana. Po izjavah veleposlaništva so v zadnjih dveh tednih aretirali le 100 članov poljske kmečke stranke, a številna aretacij v zadnjem tednu niso objavili.

JUGOSLAVIJA

V prostorih predststva jugoslovanske vlade v Ljubljani je imel maršal Tito govor, v katerem je med drugim rekel:

»Te mogočne manifestacije, ki se nadaljujejo v vsej naši lepi jugoslovanski domovini med obiskom naših dragih gostov (poljskega ministrskega predsednika in maršala Zymierskega), jasno potrjujejo, da so bili koraki, ki smo jih storili za udrnitev trdnega zavezništva na temelju obojestranske pomoči in prijateljstva z bratsko Poljsko, želja nas vseh. Te krasne manifestacije dokazujejo istočasno, kako cenimo našo zavezništvo Poljsko, njene žrtve, njen doprinos k borbi za pravičen mir in njene napore za obnovo države na resnično demokratičnih temeljih.«

Pretekli teden je potekel v Zvezni republiki Sloveniji v znamenju volilne agitacije. Podpredsednik zvezne vlade Edvard Kardelj je imel velike volilne govore v Celju in v Mariboru. Predsednik slovenske vlade je govoril v večih krajih zagorskega volilnega okrožja. Tudi v Ptuj in drugih krajih Slovenije so bila velika predvolilna zborovanja pod geslom: Zmaga OF — udarec mednarodnim imperialističnim klikam.

Podpredsednik jugoslovanske vlade, ki je v Mariboru govoril pred veliko množico volilcev, se je v svojem govoru dotaknil tudi Stepinčevega procesa, ki je vzbudil v svetu toliko komentarjev in rekel: »Tisti, ki nadškofa Stepinca še vedno branijo z Vatikanom na čelu, delajo to samo zato, da bi dokazali lahkovernemu ljudstvu drugih držav, da med jugoslovanskimi oblastmi in katoliško vero ni sprave.«

ITALIJA

Iz Rima poročajo, da sta se italijanski ministrski predsednik in zunanji minister zedinila v sestavi italjanskega odposlaništva pri zasedanju organizacije Združenih narodov, ki se bo v zastopstvu Italije udeležilo razgovorov o Trstu. Odposlanstvu pripadajo italijanski veleposlaniki v Washingtonu, Moskvi, Londonu in Parizu.

Po mnenju rimskih krogov bodo v začetku decembra predložili italjanski ljudski skupščini novo ustavo v odobritev, ki jo sedaj pripravljajo trije ločeni odbori. Prvi odbor se ukvarja z ugotovitvijo državljskih in političnih svoboščin, drugi odbor proučuje institucije republike, tretji pa obravnava gospodarska in socialna vprašanja. Po dvo do tri mesečnem razgovoru v parlamentu bo imel narod priliko ustavo sprejeti ali pa jo zavrniti. Sprejem ustave bo vsekakor povezan z odločnimi debatami in razpravljanjem, kot je bilo to pred kratkim v Parizu.

MADŽARSKA

Zadnje čase dela velike skrbi madžarski vladi brezposelnost, ki iz dneva v dan narašča kakor tudi izmenjava manjšin s Češkoslovaško ki pa bo po zadnjih poročilih rešena na sprejemljiv način za obe državi. Češkoslovaška vlada je izjavila, da je pripravljena prevzeti sama preselitvene stroške. Na ta način menijo izmenjavo prebivalstva izvesti še to leto. Vzrok brezposelnosti je predvsem pomanjkanje denarja, kakor tudi surovin samih in strojev. Brez inozemske pomoči se Madžarska verjetno ne bo mogla dvigniti. Računali so, da bo z agrarno reformo odpravljena brezposelnost poljskih delavcev, pa se to ni popolnoma posrečilo. Veliko težavo kaže tudi stanovanjski problem, posebno v velikih mestih. Madžarska vlada je zelo zaskrbljena in išče izhod iz zagate.

GRČIJA

Položaj v Grčiji nikakor ni rožnat niti za grško vlado in kralja, ki se trudita, da bi vrnila deželi mir, kakor tudi za britanske čete, ki morajo v notranjem sporu stati strogo ob strani, saj je vsak najmanjši migljaj v Londonu, ki je v zvezi z Grčijo podvržen najostrejši kritiki. Grška vlada je skoro vsak mesec v krizi, včasih pa še po večkrat, kar je pripisovati razburkanim razmeram v državi. Predsednik vlade Tsaldaris se trudi, da bi razširil svojo viado in tako sprejel v ministrski svet vsaj najvažnejše zastopnike večjih strank. Če se mu bo to popolnoma posrečilo, kar je pa precej dvomljivo zaradi odklonilnega stališča levice, bo položaj Grčije rešen, drugače pa bodo sledovi državljanske vojne močno odjeknili v grškem gospodarstvu in mednarodnih odnosih.

ORGANIZACIJA ZDRUŽENIH NARODOV

Pri pozdravnem govoru, ki ga je imel predsednik Združenih držav ob otvoritvi glavne skupščine UNO je predsednik Truman izrazil mnenje, da je v tem času dosegljiva svoboda pred strahom zaradi vojne in izrazil upanje, da bodo mir dosegli s pomočjo Združenih narodov, katere je nazval »trajno zvezo med narodi sveta.«

Zasedanje glavne skupščine Združenih narodov so pričeli 23. oktobra ob 22,17 uri sred. evrop. časa. Nekaj minut pred 22 so vstopili v dvorano gospa Rooseveltova ter senatorja Tom Connally in Arthur Vandenberg. Sovjetsko odposlanstvo je vodil Molotov, britansko pa Noel Baker, Mackenzie King je nepričakovano prevzel vodstvo kanadskega odposlaništva, grško je vodil Tsaldaris. Pri skupščini Združenih narodov zastopajo Jugoslavijo: Stanoje Simić, Sava Kosanović, Ljube Leontič, Vlada Popović, Aleš Baebler, Dmitar Vlahov, Dušan Petrovič in dr. Milan Bartoš.

AVSTRIJA

V petek se je Zavezniški svet na Dunaju na svoji seji posvetoval o peti izvršilni točki k nacionalsocialističnemu zakonu, o dodelitvi časopisnega papirja časopisom, ki jih izdajajo Zavezniški, nadalje o vzpostavitvi urada za civilno letalstvo pri avstrijski vladi, o nadzorstvu nad posestvi, ki so jih zaplenili zavezniški in o ukrepih za izboljšanje življenjskih pogojev avstrijskega delavca.

Britanski visoki komisar in glavni poveljnik britanskih čet v Avstriji, Sir James Steele, je podal pri seji Zavezniškega sveta izjavo, v kateri je med drugim dejal:

»S členom 6(a) kontrolnega sporazuma se je po 28. juniju vsaka od zavezniških sil prostovoljno odrekla pravic, da enostransko protestira proti kakršnemukoli avstrijskemu zakonskemu aktu, ki ni ustavopravnega značaja.«

Sovjetski zastopnik trdi, da je britanski zastopnik kršil kontrolni sporazum s tem, da je vključil ugovora sovjetskega zastopnika dopustil, da je postal avstrijski zakon o podržavljenju polnomočen. Ta ugovor britanski zastopnik odločno zavrača. Soglasno je bilo sklenjeno, da zakon o podržavljenju ne predstavlja ustavnopravnega ukrepa v smislu člena 6(a) kontrolnega sporazuma.«

Nadalje se je Sir James Stelle še podrobno bavil s vprašanjem nemške lastnine v Avstriji in je povdaril, da je kontrolni sporazum kompromis med britanskim in sovjetskim stališčem. Sovjetski zastopnik je hotel obdržati stari način, po katerem lahko ena zavezniška sila prepreči vsak avstrijski zakonski akt, s katerim se ne

DROBNE NOVICE

Meddržavni odbor za begunce je začasno — kakor je izjavil glavni stan ameriških bojnih sil v Avstriji — edino uradno informativno mesto za izselitev in ponovno naselitev preseljenih oseb.

I. G. C. R. bo delovala do vpostavitve mednarodne begunske organizacije (I. R. O), ki bo delovala pod pokroviteljstvom gospodarskega in socialnega sveta Združenih narodov.

Uradni prostori meddržavnega odbora za begunce (I. G. C. R.) se nahajajo na Dunaju, v Lincu, Solnogradu, Gradcu, Celovcu in Inomostu.

AND. poroča: Približno 137.000 novih in že rabljenih vojaških in civilnih kosov oblek so, kakor poroča glavni stan ameriške armade, predali avstrijski državi.

Nove kose oblačil bodo prodali, medtem ko bodo rabljene razdelili brezplačno potom dobrodelnih ustanov. V prvi vrsti se bo oziralo na osebe, ki delajo na prostem.

Italjanska krščansko demokratska stranka, ki ji načeljuje ministrski predsednik Alcide de Gasperi, je sklenila, da ne bo sprejela sklepa mirovne konference. Tej stranki pripada 7 ministrskih mest.

Kot javljajo iz Velike Britanije, je zadnja leta 25.000 inozemcev zaprosilo za angleško državljanstvo.

V družbi poljskega ministrskega predsednika je maršal Tito pretekli teden obiskal Postojno in Reko. Na Reki je imel z mosta na Rečini govor.

Kakor poroča »United Press« je bilo do sedaj odpelanih v notranjost Sovjetske zveze 500 strokovnjakov iz Berlina in okrog 1000 nameščencev in delavcev iz drugih krajev sovjetskega področja Nemčije.

Kakor poroča dopisnik »Manchester Guardian« iz New Yorka, se vsa pozornost pred volitvami v New Yorku osredotoča na predvidevanja, da bo republikanska stranka dosegla večino sedežev v poslanski zbornici. Če bo prišlo do tega, pomeni to skoro gotovo republikansko zmago pri predsedniških volitvah v letu 1948.

soglašja. Britansko zastopstvo je bilo pripravljeno, da se odreče te pravice z namenom, da pomaga avstrijski vladi nanovo ustvariti zdravo demokratično življenje. Zavezniški svet se je zedinil, da bo obdržal sistem soglasnega odobravanja ustavnih zakonov in soglasnega ugovora proti zakonom, ki niso ustavnopravni, da bi se na ta način skupno približali cilju, zopet vzpostaviti neodvisno in demokratično Avstrijo, ki je zmožna, da zavzame svoje mesto v skupnosti narodov.

To pogodbo so visoki komisarji vseh štirih zavezniških sil rade volje podpisali.

Novice v enem stavku

Voditelj grške napredne stranke Emanuel Tsouderos je otožil Tsaldarisovo vlado, da »oborožuje državljane proti državljanom«; zahteval je nove volitve in se izrekel za politiko notranjega premirja.

Socialdemokratska stranka je na Bavarskem za svojega predsednika ponovno izvolila dr. Wilhelma Högnierja.

Sayed Abd el Rahman paša el Mahdi, eden izmed dveh verskih voditeljev Sudana, je poslal Bevinu pismo v katerem zahteva neodvisnost za svojo deželo.

Na britanskem zasedbenem področju Nemčije so obesili bivšega zdravnika koncentracijskega taborišča Natzweilerja, ki je priznal, da je dal štirim Angležinjam smrtonosne injekcije.

Poljsko sodišče v Vratislavi je obsodilo na smrt dva agenta tajne organizacije »Edelweis«.

Češkoslovaška vlada bo sprejela na petnajstidnevne počitnice večjo skupino britanskih vojakov.

Ljudske oblasti v Zadru so dovolile kredit za izpopolnitev italijanske srednje šole v Zadru.

Ljubljanska drama je otvorila novo sezono s Kreftovo »Veliko puntarijo«.

Tovarna motorjev na Rakovici blizu Beograda je te dni izdelala svoj prvi avtomobil, ki je zgrajen v Jugoslaviji.

Ameriško zunanje ministrstvo je objavilo, da se bodo zunanji ministri štirih velesil ponovno sestali v New Yorku 4. novembra; obravnavali bodo mirovne pogoje z Italijo, Romunijo, Madžarsko, Bolgarijo in Finsko.

V Moskvi so objavili, da je ministrski svet Sovjetske zveze odobril statut za sovjetski Svet, ki so ga pred kratkim ustanovili za zadeve kolektivnega kmetijstva in ki bo imel nalogo uvesti strogo kontrolo nad izvajanjem pravil o državnem kmetijstvu.

Kakor poročajo iz New Yorka, so govore bivšega predsednika USA Franklina D. Roosevelta posneli na plošče in tako rešili glas velikega boritelja za svetovni mir poznejšim rodovom.

Kakor poroča »United Press« je poslala britanska vlada noto zavezniškemu svetu v Bolgariji, v kateri izraža svoje nezadovoljstvo nad prepovedjo o objavi ameriške note, ki se nanaša na bolgarske volitve.

Namestnik ameriškega guvernerja v Nemčiji, divizijski general Lucius Clay, je odobril prvo deželno ustavo v Nemčiji po končani vojni. Ustava po imela obvezno moč za Württemberg-Baden.

Po poročilih iz Grčije, so teroristi levice pretrgali telefonske zveze med Atenami in Solunom.

Poljski poslanik v Mehiki je izjavil, da smatra Poljska Sovjetsko zvezo za resničnega prijatelja, kar pa ne pomeni, da je postala Poljska vazalna država.

General Anders, poveljnik poljskih čet v inozemstvu je uradno naznanil razpust II. poljskega korpusa. Zadnjih 5000 mož bodo v kratkem prepeljali v Anglijo.

Britanska admiraliteta javlja, da sta dva britanska rušilca zadela ob mine pred albansko obalo. Pri tem je bilo ubitih 38 častnikov in vojakov, 45 pa je bilo ranjenih.

V nedeljo 27. oktobra so bile v Bolgariji volitve v ustavodajno skupščino. Kakor je sporočilo bolgarsko notranje ministrstvo, so potekle volitve v vsej državi v popolnem miru in redu.

V jugoslovanski zvezni republiki Sloveniji so bile v nedeljo volitve v ustavodajno skupščino Republike Slovenije. Kakor je razvidno iz poročil ljubljanske radijske postaje, so nekatera volilna okrožja že v eni do dveh urah dosegla stoodstotno volilno udeležbo. Ljudje so se zbirali v sprevedih in odhajali skupno na volišče. Posebno so se izkazale ženske in mladinske organizacije. Volitve so potekle v popolnem miru.

Zakoni življenja

Ko je začela pred hišo korake, so ji hude slutnje kakor ledeno jeklo oklenile srce. V tem hipu je vedela, da je ves dan, vse te dni čakala samo na trenutek, ki je moral priti, ker je bilo tako zapisano v knjigi usode. Vsi upi, ki jih je nosila v srcu do te ure, so splahnili kakor dim. Vnaprej je vedela vsako besedo, ki bo spregovorjena. Nekdo je plaho potrkal na vrata, kakor na duri bolniške sobe.

»Kar vstopi...« Glas se ji je tresel, ko je dodala: »...Franček!«

Sunkoma so se vrata odprla, Mlad človek je stal na pragu, fant, z obrazom, ki je bil za deset let starejši od otroškega pogleda njegovih sinjih oči. V levici je mečkal oguljeno kučmo, desni rokav je prazen mahedral ob telesu.

»Blíže pridi, Franček«, je spregovorila Neža. Bila je mirna, ko da bi sprejemala vsakdanji obisk. Tisočkrat si je bila v duhu slikala ta prizor in sedaj se ji je zdelo, kakor, da ga je že tisočkrat doživela.

Fant se je zdrzil, pristopil je in oklevaje izprožil levico v pozdrav. V grlu ga je pričelo nekaj daviti, ko je videl pred seboj izmučeni obraz starke.

»Pozdravljena... teta Neža...« V naslednjem hipu je omahnil in zakopal glavo v njeno naročje. Božala ga je kakor otroka in za trenutek ji je legla koprena preko oči. A le za trenutek. Takoj se je je zopet polastila ona brezmejna mirnost, katere je človek zmožen samo v hipu največje nevarnosti ali najhujšega udara usode.

»Povej, fant, kje so ga pokopali?« Franček je zastrmel vanjo. Njegove otroške oči so bile polne solz.

»Kako veste, da je mrtev?«

»Slutila sem, sedaj vem.«

Trudno je sedel na stol poleg nje. Neža je strmela predse v tla, ko je govorila.

»Vidiš, koj sem vedela, da si ti, ko sem čula korake. Nekaj v meni je reklo: to je Franček, ki ti prinaša vest, da je tvoj sin Tone mrtev. Padel. — Oba sta bila še otroka, ko sta šla. Sedaj si mož, Franček.«

Pogladila je njegov prazen rokav. »Včeraj sem še vrgla leseno cokljo za teboj, ker si mojemu petelinu izpulil najlepše pero. Danes si mož. — Koliko let ti je? — Ah, saj sta bila s Tonetom iste starosti. Devetnajst in pol si. — Povej mi, kako je umrl!«

»Bilo je letos. Februarja.« Počasi, skoraj neslišno so prihajale besede iz njegovih ust. »Pod Urško goro. Tone je bil prejšnji dan ranjen...«

»Vse povej, fant!«

Mukoma je nadaljeval: »Odrhlo mu je obe nogi. Nemška protiletalska granata.«

Neža je sklonila glavo. Njene roke so bile ledeno mrzle.

»Nadaljuj!«

»Na poti v bolniški bunker so jih obkolili SS-ovci in kozaki. Bil je takoj mrtev. Dumdunka mu je raztrgala srce.«

Oba sta molčala. Po sobi se je plazila tišina, ki jo je motilo le tiktakanje budilke na polici in trkanje črva nekje v lesu.

Neža se je počasi dvignila. Sključena in s težkimi nogami je zdrsela v kot k Mairijini podobi, kjer je noč in dan brlela lučka. Prijela je svečo, ki je stala tu pripravljena že vse te mesece neprestanega čakanja na vest o smrti. Ko jo je prižgala, je obstala s sklenjenimi rokami. Njene ustnice so se neslišno pregibale. Tudi Franček je sklenil roke. — — —

Drugi dan se je zopet napravljal na pot. Navsezgodaj je vstal in Neži še nasekal drv ter nanesel vode.

Grobovi

Nemi ste in nepremični čas in večnost nam mejite, vendar dan na dan skrivnostno srcu glasno govorite.

V vaši senci ohladila se je že premnoga rana; moja radost, moja sreča mrtva je in pokopana...

Pesmica mladosti moje je nad vami onemela, v vaši tihi globočini blaga srca so strohnela.

Kar mi je najdražje bilo ste brezsrčno pokopali, vse najboljše ste mi vzeli — le spomini so ostali.

Iz daljave zdaj se vračam v duhu k vam na praznik smrti, v vaše temne zrem globine, kot da bili bi odprti...

Za vezilo vam poklanjam cvetk trpljenja iz tujine, luč ljubezni Vam prižigam, vse posvečam vam spomine.

Limbarski

»Če bi kdaj kaj potrebovali, pa pišite. Naslov sem vam napisal.«

Še nekaj je okleval. Neža je koj opazila.

»Ti še kaj teži srce, Franček?«

»Da, nekaj bi vam še imel povedati. Mogoče vas bo veselilo. Včeraj nisem mogel.«

Nenadoma ga je oblila rdečica.

Kakšen otrok je še! je pomislila Neža.

»Pa danes povej, jutri ne boš mogel več!«

»Vidite, teta Neža«, je začel. »Toné je imel dekleta. Strgarjevo Katreco iz Ljubčnega. Zelo rada sta se imela. Poročila sta se v hosti, med dvema hajkama. Otrok bo sedaj deset mesecev, mislim...«

»Kaj? Otrok?!« Neža je šinila kvišku.

Potem se je sesedla na klop in nenadoma so ji privrele solze. Prve solze po neskončno dolgem času.

»Moj Bog, otrok! Tonetov otrok.«

Zazrla se je v fanta, ki je stal v zadregi pred njo in se mu skozi solze nasmehnila.

»Kako dobro mi de, da končno lahko jokam. V Ravensbrücku sem se odvadila. Še takrat nisem našla solz, pred meseci, ko sem se vrnila in z onemoglimi rokami za-

Star slovenski očanec pri opoldanskem odmoru

Krizanteme cveto...

Vse cvetice na gredici so že minile. Nekatere so odcvetele za to leto, druge je pomorila jesenska slana. Le krizanteme še žive in dvigajo svoje cvetove proti soncu. Krasne so in ohole, ne menijo se za jesensko revščino. Kakor biseri med peskom se svetijo cvetovi iznad umirajočih rastlin.

Kako pusta bi bila gredica pod oknom brez teh žlahtnih cvetic. Še zelenja ni več, posušilo se je in odpadlo. Oko se vselej vzradosti, ko gleda krasne krizanteme, ki se ne menijo ne za burjo in ne mrz. In vendar vztrepeče srce ob tem pogledu, kakor bi vanj zavel leden dih.

Čudovito vplivajo te cvetke na nas. Tako lepe so in vendar vzbujajo v srcu hlad. Ali zato, ker tiho pričajo, da vsa lepota v naravi mineva ali zato ker so znanilke praznika, ko se z otožnostjo spominjamo svojih dragih. One se zato ne menijo, le cveto dalje, ker je Bog odločil tako.

Cvetite krizanteme, veselite se svoje lepote, čeprav ravno ta rodi hrepenenje po sončnih dneh. Kmalu vas ponese mati, so-proga ali sestra na tisto tiho domovanje, kjer spe dragi. Otrok vas bo položil na gomilo ljubljene matere in še enkrat v duhu bival v njenem mehkem naročju.

Listje pada od dreves, že cel kup ga je pred hišo. Pod vsako stopinjo šumi, šumi. Kakor glasba je to šumenje, oči se roso. Kje je pomlad, ko sije sreča z vseh strani, ko se vse: cvetje, mladost, hrepenenje in radost staplja v čaroben akord.

A zdaj je jesen. Na božjo njivo pojdemo, naš duh bo poromal k dragim, tja, kjer ni solza in ne boli. Lučko jim prižgemo, lučko — simbol večnega življenja. Saj vendar niso umrli, njih duh živi še med nami. Tudi krizanteme oznanjajo, da narava od-mira in vendar odseva v njihovi lepoti vsa pestrost pomladnih dni. Sonja.

ZGORNJA VESCA

Že nekaj časa hodi tod okrog neki ne-bodigatreba in krade med. Ker se boji, da bi ga pridne delavke, opikale po predolgi prsti jih najprej z žveplom zaduši, potem pa pobere vse, kar so med letom nanesle, da bi se preživele čez zimo. Tak brezsrčni dolgoprstež zasluži res pošteno kazn. Ta teden se je temu nepridipravu spet zahotelo sladkega medu. Ponoči se je prikradel h Kumrovi domačiji z Zgornji Vesci in pokradel šest panjev, pri Košarju v Luciji pa kar štirinajst panjev. Tudi po drugih vaseh je precej pokradel. Gospodarji, bodite previdni in pazite na svoje čebelice.

jela pest domače zemlje. Poljubila sem tisto prgišče prsti in ni me sram povedati. A jokati nisem mogla. Mislila sem, da nikoli več ne bom mogla. — O, kako sem ti hvaležna za to vest, fant moj! Bog te blagoslovi zanj!«

Dvignila se je na prste in ga s tresočimi se rokami objela. V hipu je bil fantov obraz moker od njenih solz.

»Če hočete, vas popeljem k njej. Sami ne boste znali.«

Neža se je razživila. Obrisala si je lica in popravila ruto.

»Kar koj bi se odpravila, če ti je prav. Pačakaj, kaj naj ji ponesem? Saj bo gotovo potrebna tega in onega. In malemu? Koj moram speči potico. — Franček, pojdi in zakolji Čopko, — ne, rajši ono z grahastim perjem, je bolj rejena. — O, ti ljubi Bog, komaj čakam, da ga bom videla, Tončka!« — — —

Dva človeka sta stopala po zamrzli vaški cesti proti postaji. Mlad fant in sivolasa starka.

Na drevju se je lesketalo ivje, modrikaste meglice so se preprezale po dolini, iznad gora pa je solnce ožarjalo zemljo s povsem novim bleskom...

Ljubiša.

Ljubezen na gribovih

Tiha noč je v večnost zatopljena, žalno zvon iz stolpa v mrak pozvanja, nad grobovi se ljubezen sklanja, mrtvim vsa nocoj je posvečena.

Kje je danes že povsod hodila, pa je nihče maral ni sprejeti! Vse hotela tesno je objeti, Vse bi rada vroče poljubila.

Divji srd je njen poljub odklonil, ter se ji iztrgal iz objema, hlad občutkov toplih ne sprejema, v temi luči je sijaj utonil.

Ker so se ji živi odtujili, šla nocoj je k mrtvim na grobišče, da med njimi znancev si poišče, ki so nekaj vroče se ljubili.

V bridko žalost tukaj se pogreza, črno prst poljublja na gomili, živi so jo hladno odslovili, mrtvim zdaj v objem roke razteza.

Limbarski

ŽELUČE

Iz naše vasi je nenadoma izginila posestnica Einspiller Klara, podomače pri Šušterju. Časi, ko so nacisti preganjali vse, kar je bilo slovenskega so ji pustili hudo živčno bolezen. Ker so nacisti pregnali in preselili mnogo Slovencev, se je tudi ona vedno bala, da bo prišla na vrsto. Neprestana misel na preselitev in strah pred njo ji je pustila neozdravljivo belez. Še sedaj je vedno govorila o tem in vsako pri-

Poslednja košnja

govarjanje, da ni nobene nevarnosti več, ni nič pomagalo. Domači so bili vedno v strahu, da si ne bi kaj naredila in so zelo pazili nanjo. Toda kljub skrbi in pazljivosti je v noči 10. oktobra izginila. Ko so pogledali zjutraj ob treh v sobo je še spala, dobro uro pozneje pa je bila njena postelja prazna in nihče ni vedel kam naj bi odšla. Domači poizvedujejo okrog in prosijo vsakega, ki bi kaj vedel, da sporoči njenim domačim.

Ker je stara cerkvena streha bila že slaba in se je bilo bati, da bi cerkev utrpela večjo škodo smo cerkev na novo prekrili tako, da bo sedaj za dolgo časa dobra, če nas ne obišče kakšna posebno huda nesreča, česar nas Bog varuj.

Sele pod Košuto

SREJE PRI ŠT. JAKOBU

Na lepo nedeljsko jutro 6. oktobra, sem imel priliko obiskati lepi Št. Jakob. Da opravi svojo nedeljsko dolžnost, se podam na griček k Sv. Jederti, kjer je bilo tudi žegnanje. Kako lep je razgled po okolici. Srce ti od lepote kar zaigra. Še bolj pa sem bil presenečen, ko sem iz cerkve zaslišal slovensko petje. Po opravi sem si ogledal še cerkvico, ki pa je v zelo žalostnem stanju. Verjetno jo bodo fantje v zahvalo za srečno vrnitev popravili in pozidali, da se ne bodo nad njimi slišale besede: bil sem raztrgan, pa me niste oblekli.

Naša pokopališča

Ali so sploh še naša? Na pokopališču naj vlada pijeteta in mir, kjer trupla rajnih v miru počivajo. Smrt jih je združila. Pričakujejo dneva vstajenja.

Ravno radi pijeteta in svetega miru pa mi srce krvavi. Hodil sem po naših pokopališčih pred navalom hitlerizma. Bral sem vsepovsod slovenske napise, ker so bili tam pokopani Slovenci. Le tu in tam je počival kak nemški uradnik in učitelj. Imel je nemški napis. Kako vse pravilno je bilo.

Toda danes? Kje so še slovenski napisi na grobovih? Pogani so spoštovali grobove svojih rajnih in so jih pustili v miru. Poganski nacizem pa se še tukaj ni ustavil. Živim je trgal ljubezen do materine besede iz src. Dostrikrat so se branili. In tedaj je porabil silo. Mrtvim pa je grobove skrunil, motil je njih sveti mir, spreminjal njih spomenike. Ti se niso mogli braniti. Vojakom-junakom, ki so v svetovni vojni dali življenje za domovino, je podiral spominske plošče, slovenskim duhovnikom je odstranjal spomenike in skrunil je grobove mrtvim.

Marsikatera krivica se je že denarno poravnala. — Kdo bo popravil kulturne krivice? Kdo nam bo vrnil vsaj grobove naših rajnih? Kdo nam bo vrnil nagrobne spomenike, napise našim rajnim kulturnim delavcem in našim župnikom? Naši so bili grobovi! Ali ni edinstven zločin oropati narod še njegovih grobov? Če prideš v dežele starodavne egiptovske in babilonske kulture, kaj najdeš tam? Narod že davno govori drugi jezik, toda še stoji nemi spomeniki davnih pradedov. Sedanji rod spoštuje vsak napis in vsak spomin že stoletja minule kulture. Kam pa je izginilo to spoštovanje po naših vaseh? Ali je res nacizem vzel človeku še to zadnjo pijeteto? Ali nimamo vsaj toliko kulturnih pravic, da bi smeli napraviti nagrobni spomenik svojim rajnim v svojem jeziku, morda v edinem jeziku, ki so ga znali in govorili? Ali je resnica, kar se govori, da ima nek kamnosek naročilo, naj čim bolj zavlačuje izdelavo nagrobnih spomenikov s slovenskimi napisi? Kajti takšni bi motili enotno sliko nekdanjih naših, danes ponemčenih pokopališč. Prva poprava pravic je psihološkega značaja, je odstranitev napačne psihoze, nacionalne nestrpnosti. Da bi vsaj zaenkrat po enem letu toliko dosegli, da bi se nobeden ne vznemirjal, če slovenski sin napravi očetu — Slovenceu slovenski nagrobni napis, če župnik obnovi prvotni napis na križevem potu farne cerkve in na grobu rajnega sobrata, ki ga je prednik odstranil! Vrnite nam vsaj pokopališča! Morda bi bila to prva poprava kulturnih krivic.

In še nekaj. Mnoge pa je šola svojemu rodu tako odtujila, da niti slovenskega napisa na grobu svoje matere ne bodo več znali brati. Ali ni to grozna, edinstvena obtožba nasilnemu raznarodovalnemu delu nemške šole?

In še nekaj! Mnogi bodo prišli na grobove svojih rajnih po naših pokopališčih. V mestu žive, nastavljeni po državnih službah so. Ali jim ne bo prišlo na misel, da so bili njih očetje Slovenci?

Ob mlinu

K samotnemu je mlinu pripeljala
me gozdna pot...
Kot starka sključena in osamela
lesena bajta je na bregu stala
in bistra voda je kolo vrtela
pod prhlím žlebom.

Skrivnostno gorski potok je šumel
mi pesem o življenju:
Hitel po skalni strugi je z gora
— zvalila ga zelena je dolina.
A glej! Leseni žleb ga vase je ujel
in zdaj nemilo tira ga
h kolesu mlina...

Hiti čez rob, se peni in kipi,
kolo poljublja, polni mu preda; le;
orjak pa škriplje in zaman se brani:
moč drobnih kapljic ga vrti, vrti...

Kot da bi gorske vile se igrale,
tako v tolmu voda valovi;
kolo razjarjeno jo s sebe meče,
da pljuska v skalnate čeri,
prši dobro in se v meglicah sivih
nad strugo biserno leskeče — — —

In potok spet je prost.
Prek skal hiti,
skrivnostno pesem mi šumi:
življenja pesem...

Hinko

SUHA PRI LABUDU

V ponedeljek 14. oktobra smo imeli v naši župni cerkvi redko slovesnost. Franc Sušnik in njegova žena Frančiška iz Veznice sta po 39 letih skupnega življenja obnovila zakonsko zvezo, takoj za njima pa so sklenile nove zakonske zveze njune tri hčere: Johana, Ferdinanda in Klara. To je bilo res pomemben dan za našo župnijo, še bolj pa za Sušnikovo družino. V tej družini

se je rodilo dvanajst otrok, od katerih jih živi še sedem. Staremu in mladim parom želimo veliko božjega blagoslova.

ŠMIHEL NAD PLIBERKOM

Lep je kos naše zemlje tukaj pod Peco, ko se narava odeva v lepe jesenske barve. Zadnje tedne nas je sicer malo zeblo, ker je kar naprej brila mrzla burja. Tudi Peca je že dobila belo kapo. Pa to ljudi ne moti

in kar pridno spravljajo s polja zadnje pridelke. Na splošno se ljudje pohvalijo, da je bila letos dobra letina.

Na zahvalno nedeljo smo se Bogu lepo zahvalili za blagoslov pri delu. Imeli smo okrog vasi procesijo z Najsvetejšim. Pred Najsvetejšim je neslo dvajset deklic na krožnikih vse vrste sadov zemlje, ki služijo človeku v hrano. To ima lep pomen. Bog je blagoslavljal naše delo, naj blagoslovi tudi sadove dela, da bi jih po pameti in s pridom uživali!

RUDA

V članku pod gornjim naslovom smo 11. oktobra objavili nepopolne podatke in poročilo danes dopolnjujemo.

Iz Gorenč nam javljajo, da je bila poroka Zidej Huberta po domače Štadlerja iz Srednje vasi v Gorenčah, kjer je bila tudi igra »Pri gospodi«. Pripominjamo pa, da so Gorenče v občini Ruda.

BRNCA

V nedeljo, 6. okt. je priredil Slovensko Prosvetno društvo v Brnci koncert slovenskih narodnih pesmi. Pel je brnški pevski zbor »Dobrač« pod vodstvom dirigenta Ferdinada Kropivnika. Vmes je igrala godba pod vodstvom istega dirigenta. Koncert je bil pri Prangerju. Brnčani smo prirediteljem iz srca hvaležni.

KORPIČE

Tam poleti nam je voda podrla vse tri mostove čez Bistrico. Eden je bil v Korpičah, čez katerega smo hodili v Št. Lenart, čez druga dva pa smo vozili v planino. Do sedaj se še ni nihče lotil, da bi te mostove popravil, čeprav jih nujno potrebujemo. Ko smo pred kratkim imeli v Št. Lenartu čiščenje sv. Rešnjega Telesa, smo morali hoditi naokrog na Ločilo, če smo hoteli priti v Št. Lenart. Tudi drv s planine ne moremo pripeljati, ker je podrt gornji most v grabnu. Skrbí nas, kaj bo, ko bo spet voda in ne bomo mogli nikamor. Prav radi bi, če bi nam te mostove kmalu popravili.

Streha naše podružniške cerkve sv. Neže je začela kazati rebra in bilo jo je treba prekriti. To delo smo naredili in je cerkev dobila novo streho.

BILČOVŠ

Iz vojnega ujetništva je prišel organist iz Bilčovsa Valentin Kapus. Vsi njegovi sovaščani smo tega veseli, najbolj pa on sam, da je spet med svojimi domačimi. Želimo mu zdravja, dobre volje in uspeha pri njegovem delu.

PODGORJE

»Težka človeku ni zemlje odeja, v zemlji domači če truplo leži.« Tako je zapel naš slovenski pesnik France Prešeren, ki se je poslavljaj od svojega mrtvega prijatelja. S temi ali podobnimi mislimi smo se tudi mi Podgorjani poslavljali v soboto, 19. oktobra ob treh popoldne na domačem pokopališču od zemeljskih ostankov pokojnega Legata Jožeta iz Podgorja, ki je padel 10. aprila 1945 kot žrtev SS-ovskega stotnika na bojišču na vzhodnem Štajerskem. Ko je potihnila bojna vihra, so ga hoteli imeti svojci pokopanega na domačem pokopališču, kjer počiva že njegova mati. Tudi brat pokojnega je padel na ruskem bojišču in oče, ki se je poslovil od dveh

Člani britanskega parlamenta na Koroškem.

sinov, je sprejel s hudo bolečino v srcu mrtvega sina. Snidenje je bilo žalostno, toda domači imajo vsaj to uteho, da leži pokopan doma. Pogreba se je udeležilo mnogo ljudi in šolski otroci. Počivaj v miru in lahka naj ti bo domača zemlja!

ŠT. ILJ

Pretečni mesec sta se v naši vasi poročila posestnik Katnik Jožef iz Št. Ilja in Justina Šervicelj iz Št. Jakoba. Želimo ji mnogo sreče in zdravja v družini.

JARVRH

Tudi od nas se po dolgem času enkrat oglašamo. Poljske pridelke smo večinoma pospravili, le repa in pesa še čakata pridelnih rok. Letina je bila bolj slaba kakor dobra. Huda toča, ki je bila poleti, je polju precej škodila. Drugače je pri nas življenje kakor po navadi in ni kaj posebno novega. Preteklo nedeljo smo imeli žegnanje. Za ta dan je gospodinja že še kaj našla, da je opoldne postavila na mizo, da nedelja ni izgledala kakor druge nedelje. Polagoma leze zima v deželo in naše kosti tudi. Sedaj bomo imeli več časa za branje in tudi oglašili se bomo večkrat. Prav bi bilo, da bi se tudi iz drugih krajev pridno oglašali, da bomo vedeli, kaj je novega po naši lep koroški deželi.

BILNJOVS

Pred štirinajstimi dnevi je zadela našo vas huda nesreča, kakršnih naše enakomerno vaško življenje že dolgo ne pomni. Posestnik Rabič Valentin, po domače Matveznjek je šel v gozd po steljo. Dolgo ga ni bilo domov. Sosed, ki mu je bil posodil konje, je šel pogledat kaj je, ker ga ni bilo tako dolgo. Ni šel daleč od vasi, ko je našel na poti prevrnljen voz, pod njim pa mrtvega svojega sosedu. Ponesrečeni ni imel nobenih poškod. Ležal je pod prevrnjenim vozom in se je očitno zadušil pod preveliko težo prevrnljene stelje. Pokojni zapušča ženo in osem let staro punčko. Bil je še mlad, star komaj 36 let. Vsa vas pomiluje nesrečno družino, ki je tako nenadoma in žalostno izgubila svojega rednika.

V kraljestvu lutk

Spisal Fr. Bazian

(Ponatis dovoljen samo v pristankom pisca)

22.

Legla sem na tla in glasno ihtela...

„Jaz pa sem spravljal prav tačas domov suho skorjo“, prekine princesko Miškun. „Zaslišal sem intenje in napenjal ušesa, dokler nisem spoznal, da ni nevarnosti. Pristavil sem desko, ogledal špranjo v podu ter poškilil pod košaro. Kdo ihti? sem tiho vprašal. Ubožica se je prestrašila, končno pa mi povedala, da je ugrabljena princeska. Zasmilila se mi je tako, da sem stekel nemudoma po svojo družinico in poslal povrh še po sosedo. Ugotovili smo položaj, pregledali pod in izžgali s skupnimi močmi luknjo, skozi katero je mogla deklica nato ubežati k nam. Odprtino smo lepo zadelali in podprli zaradi varnosti s kolom.“

„In ko bi vi vedeli, kako so me Miškunovi takoj pogostili! Še na dvoru se mi ni nikdar tako dobro godilo. Poleg tega sem se smela ves čas igrati z otročički: ringaraja smo se šli, za repke sem jih lovila in jih vrtela do vrtoglavosti. To je bilo lepo, kajnega, malčiki?“

Miškunčki in Miškunčice pokimajo z glavami ter pomahajo z repki: „Lepo, lepo! Kar zmerom ostani pri nas!“

„To pa ni mogoče“, jih pouči Jurček. „Vidite, otročički! Tudi princeska ima očka, ki jo ima rajši nego vse drugo na svetu. Nestrpno že čaka, da jo pritisne na svoje srce. Kajne, da mu želite tudi vi vsi, da se skoraj že zopet snide z izgubljenim hčerko?“

„Vsi, vsi!“ kriče otroci.

Palček Skok pa vstane ter spravi vivček:

„Pipica je dogorela. Čas je, da gremo.“ — Slovo je zares presrčno. Princeska se zahvaljuje, miški pa kriče okoli nje in se ji obešajo za široko krilo.

„Stokrat vam bodi povrnjeno, da ste se usmili ugrabljene sirote“, pravi v zahvalo kraljevič Orloslav.

Jurček se priklanja gospe Miškunki ter ji celo tačico poljubi, da ji je kar nerodno. „Zares smo vam hvaležni za vse usluge. Pa hvala tudi za malico!“

Ko pa se rokuje palček Skok, pristavi polglasno, da ga oni trije ne bi slišali: „Na svidenje pri princeskini svatbi!“

Miške mahajo z belimi robčki, dokler ne izginejo sivi znanci za vogalom hodnika. — — —

„Trara, trara, traraaa...“ odmeva z grajskega stolpa, ko se prikaže izza pečine palčkova postavica.

„Princeska se vrača...“ šumi med zbrano množico, ki se že uvršča v pisan špalir. Iz vseh grl grme radostni vzkliki princeski in njenim rešiteljem, da mogočno odmeva od sivih skal.

Še čarovnika Zlotvora premoti hrup, da preneha utrjevati grad, ter radovedno pokuka skozi špranjo v zaprtih polknih. Smrtno sovraštvo mu razjeda zlobno srce, ko vidi svoj poraz: sivi kralj je srečen, ljudstvo se raduje, njega pa čaka borba na življenje in smrt...

Med množico gre prvi palček Skok. Pridno in veselo se klanja na levo in na desno. Z vseh strani leti nanj cvetje. Za njim stopa rešena princeska. Od sreče, da bo vsak čas pri ljubem očku, se ji tresejo noge, da se mora opirati na nasmejanega Jurčka in srečnega viteza Orloslava. Nanje kar dežujejo pisane cvetke.

Pred grajskimi vrati stoji sivolasi kralj. Zlata krona se blešči v žarkih popoldanskega sonca in rahel vetrič se poigrava z gubami škrlatnega plašča, ki mu dostojanstveno pada preko ramen. Kralju drhti obraz od hrepenja po ljubljeni hčerki, v njegovih očeh se blešče očetovske solze...

Ko ugleda princesko, očeta, popusti spremljevalca ter hiti k njemu z razprostrtimi rokami.

„Očka! Moj ljubi očka!...“

„Moje najdražje! Sonce moje!“ Med takimi besedami jo pritisne srečni oče na svoje srce. Množica radostno vzklika in ni očesa, ki se ne bi bilo ob tem prizoru orosilo.

Nato da kralj poklicati Jurčka, ki se je že izgubil med zbranim ljudstvom. Ko pride predenj, ga vpričo vseh objame.

„Ti si mi vrnil ljubljeno hčerko. Srčna hvala ti zato. V zahvalo, moj zvesti dečko, hočem tvojo ljubezen do mene in princeske obilno nagraditi. Vzemi mojo drago hčerko in sprejmi krono, zakaj vreden si takega darila!“

Množica začudena umolkne nad kraljevskim darom, potem pa odjekne od pečine nov val navdušenja. Jurčkova mamica tam zadaj neke od veselja nad srečo svojega sinka skoraj omedleva.

Jurček poprosi, naj hrup utihne. Ko se vse umiri, se kralju globoko prikloni in izpregovori: „Nikar, mili kralj! Storil sem samo svojo dolžnost. In zato naj prejmem tako izredno plačilo? Zares nisem vreden krone, kam li tvoje ljubljene hčerke! Saj veš, da jo imam rad, a dovoli mi, da ostanem ubogi navihanček Jurček, srečno in zadovoljno živeč s svojo drago mamico. Prosim pa te za nekaj in prepričan sem, da mi tega ne

odrečeš, saj je tisto tudi srčna želja tvoje ljubljene.“ Potem pohiti po viteza Orloslava ter ga pripelje pred začudenega kralja. „Temu daj roko svoje hčerke, zakaj s tem mu podeliš sonce, po katerem že dolgo hrepeni njegovo vroče srce. In tudi princeska ga čez vse ljubi...“ Krono pa obdrži sam ter še dolgo srečno in blagodejno vladaj v lutkovnem kraljestvu!

Fant umolkne. Kralj pogleda najpoprej Orloslava, zatem hčerko, ki je pri Jurčkovih besedah srmežljivo zardela, nato pa združiti obema desnici.

Vitez in princeska poklekne pred kralja, ki ju očetovski blagoslavlja.

„Živel kralj! Živel mladi par! Živel rešitelj Jurček!...“ kliče navdušeno množica.

Dvorni norček zapleče okrog princeske in viteza Orloslava ter veselo zavriska: „Juhuhu! To bo svatba!“

Čarovnikov konec in še kaj

„Bam, bam, bambrbam!... Bambarbam...“ ropočejo bobni in kličejo na bob! Približal se je dan, ko naj čarovnik Zlotvor prejme kazen za svoje hudobije.

Jurček zbira vojščake. Toliko jih že ima, da se mu kar samo smeje.

„Saj ne bomo imeli kaj početi“, ugotavlja. Potem napravijo pohod na pečino. Zdalni več zmaja pred velikimi vrati, zato Jurček moško potrka na hrastovino.

„Hoj, čarovnik Zlotvor, odpri! Goste si dobil...“

Nič.

„Odpri, če ne ti razbijemo vrata!“

Zopet nič.

Nato butne velikan z vso silo v duri, da zaškripljejo zapahi, zaječe tečaji. A vrata se ne udajo.

Kleti in podsignice

V naših krajih podsignice pravzaprav ne pridejo dosti v poštev. Saj imamo večino dovolj dobrih kleti, kamor spravimo in shranimo naše gomoljaste in korenjske pridelke. Lahko je namreč z suhimi pridelki, kakor je n. pr. seno, slama, žito itd. Glavno je, da jih dobiš pod streho v dobro suhem stanju, potem pa jih lahko držiš skoro kolikor dolgo hočeš in si brez skrbi, da se ti ne pokvarijo. Več kakor eno leto pa naših pridelkov itak ne hranimo, navadno jih do novih tudi že pozabimo ali vnovčimo, kar je pravilno, ker potem tako ali tako zopet pridelamo nove. Seveda, če bi hoteli hraniti n. pr. žito leta in leta, potem bi morali z njim že tudi nekoliko drugače postopati. Toda, kakor rečeno, za naše razmere, vsaj v večjih količinah, to itak ne pride v poštev in se zato o tem ne bomo obširneje menili.

Drugeče pa je z našimi gomoljastimi in korenjskimi pridelki, kakor je na pr. krompir, pesa, repa, korenje itd. Takih pridelkov so še docela sveži, ko jih spravljamo, vsebujejo obilo vode in so zato v prav znatni meri pokvarljivi. Vendar se tu ne da prav nič izpremeniti. Zato pa take pridelke pač moramo spraviti in shraniti drugače kakor pa suhe. In spravljamo ter shranjujemo jih v kleti in podsignice. Kakor že omenjeno, imamo pri nas večino dovolj kleti, kamor shranimo naše gomoljstvo in korenjstvo. Toda ponekod po svetu kleti v ta namen nimajo dovolj, ali pa jih sploh nimajo ter spravljajo gomoljstvo in korenjstvo izključno le v podsignice. Ker tudi pri nas včasih gospodarju morda ne bo mogoče spraviti vseh teh pridelkov v klet, bo menda le dobro in prav, če se tudi o podsignicah nekoliko pomenimo. Najprej pa se seveda pomudimo nekoliko pri kletih.

Kakšne naj bodo kleti za shrambo gomoljstva in korenjstva? Hm, kar na kratko zabrusiti pravičen odgovor na to vprašanje še Grudnov Janez ne bi mogel, četudi jih ima dosti za ušesi. Glavna je namreč pri teh kletih toplota, to se pravi, čim bolj enakomerno toplota skozi celo leto drže take kleti, tem boljše so. Zato pa so tudi vedno boljše kleti, zidane v zemlji, kakor pa take, zidane vrh zemlje. Najboljše pa so podzemne kleti, vzdane v kakšen hrib ali slično; v teh se bo namreč toplota v teku leta zelo malo spreminjala, ker so od vseh strani zavarovane z debelo zemljo, skozi katero vremenske spremembe kleti ne morejo blizu. In v naših hribovitih krajih si prav take podzemne kleti, ki so najboljše, res tudi lahko privoščimo.

Klet mora biti dobro zidana ali betonirana in res popolnoma suha. Vlažne kleti so za shrambo gomoljstva in korenjstva preklicano slabe. Zato pa moramo vodo, kak vrelec ali slično, če naletimo nanjo pri kopanju kleti, vedno odpeljati zunaj ob zidovju ali pa pod tlakom, da nam potem voda ne bo silila v klet ali jo vsaj zamakala in delala vlažno.

Velikost kleti se ravna po potrebi, oblika pa se obnese najbolj poldogovata, tako nekako v obliki širokega hodnika. Previsoke kleti so rade prehladne, prenizke pa rade pretople in preveč zatohle. Zato je tudi glede višine treba voziti neko srednjo pot.

Sicer pa mora biti neko razmerje med velikostjo kleti in njeno višino; čim prostornejša oziroma čim večja je klet, tem višja mora tudi biti, to pa radi zadostnega zraččenja.

Zelo važno pri kleti je namreč tudi zraččenje. Dobra klet mora vsekakor biti tudi dovolj zračena. Pri malih kletih bodo za zračenje že zadostovala zamrežena okna na vratih, ki jih po potrebi tudi lahko bolj ali manj odpiramo in zapiramo, pri velikih kletih pa bo za zadostno zračenje potreben še poseben zračnik v stropu, ali pa jih mora biti tudi več, kakor velika je pač klet.

Nujna potrebna je v kleti snaga, popolna snaga. Vse smeti in slično, posebno pa nagnito ali gnilo gomolje ali korenje, je treba vedno takoj odstraniti iz kleti. Razna navlaka, kakor orodje, delavni predpasniki itd. ne spada v klet in jo tam ne smemo trpeti.

Pod jesen vsakega leta se klet navadno izprazni, ker normalno tekom leta vse pridelke porabimo in jeseni je klet zopet prazna, res pripravljena za shrambo novih. Predno pa začnemo spravljati v klet krompir in slično, jo moramo seveda temeljito očistiti, in če le mogoče, tudi prebeliti z apnenim beležem, kateremu smo pridali nekoliko razkužila, karbola, lizola ali kaj sličnega. Prebeliti pa moramo ne samo stene in strop, temveč tudi tlak in vse pregrade, ki jih morda imamo notri. Ob tej priliki še pripomnimo, da tudi tla v kleti morajo biti tlakovana, z betonom ali opeko, les se v kletih slabo obnese.

Ako klet odgovarja vsem navedenim zahtevam in jo pred vsakoletno novo uporabo res dobro očistimo, razkužimo z apnenim beležem ter obenem temeljito prezračimo, ej, potem smo lahko brez skrbi, da se bo v naši kleti shranjeno gomolje in korenje res dobro držalo tja preko celega leta, da ne bo gnilo in tudi ne odganjalo, kakor se to sicer tako rado dogaja v slabih kletih.

Če pa ne moremo vsega našega krompirja, pese, repe ali korenja in podobnega spraviti v klet, potem pač spravimo to v podsignice.

Kakšne pa so, oziroma naj bodo podsignice? Seveda, če bi vprašali Grudnovega Janeza, bi vam to kar na kratko odbrenkal: krompir, ali karkoli takega že je, pač enostavno zmečeš neke na kup, pokriješ s slamo in prstjo, pa je podsignica gotova. Toda počasi, Janez, kar tako enostavna ta zadeva s podsignicami vendarle ni.

Namen podsignice je isti kakor kleti: ohraniti gomoljstvo in korenjstvo čim dalje sveže in zdravo. Zato pa tudi mora odgovarjati podsignica istim pogojem kakor klet: biti mora suha, zračena, čista in primerno ter enakomerno topla.

Kje postavimo podsignico, končno ni toliko važno. Kjer ti pač bolje odgovarja, tam jo pa naredi, vendar pa vsekakor na prostem in ne kje v kakem kotu, ob zidu ali podobno. Ponekod jo napravijo kar na njivi, če jo nameravajo izprazniti spomladi še predno bodo njivo zopet zasejali; tovarne špirta pa imajo često v bližini tovarne kar cele vrste podsignic krompirja. Vsekakor pa so peščena tla neprimerno

boljša podlaga za podsignice kakor pa ilovnata. Čim bolj propustna za vodo so namreč tla pod podsignico, tem bolje bo.

V prejšnjih časih so za podsignico izkopali jamo v tla in v to zasuli krompir, repo ali kar je že bilo. Take podsignice, ki bi jih pravilneje lahko imenovali zasipnice, pa se niso nikoli obnesle in jih danes noben pameten človek ne dela več. Za pravilno podsignico namreč ni treba nobene jame, ker mora biti vrh zemlje.

Dolgost podsignice je neomejena, to se pravi, da je podsignica lahko dolga tudi po več deset in tudi sto metrov ali pa kilometrov, torej kolikor hočeš. Drugače pa je z višino in širino. Važna je pravzaprav le širina, ker višina je podana sama od sebe; če namreč nasipaš krompir le dva metra široko, ga nikdar ne boš mogel na tri visoko, temveč prav gotovo manj kot dva. Dolgost podsignic je torej neomejena, višina se poda sama, najbolj priporočljiva širina pa je 1 do 2 metra.

Ko smo torej odbrali primeren prostor za podsignico, začnemo nanašati tja krompir, repo ali kar že mislimo pač shraniti notri, ne bolj kot 1 do 2 metra na široko, vedno naprej v dolžino in na visoko, kolikor se pač da. Na ta način bomo dobili prav lično slemenasto kopico, ki bo 1 do 2 metra široka ½ do 1 meter visoka in poljubno, recimo torej za primer, 10 metrov dolga. S konca pogledano je to prav lep trikotnik, cela kopica pa ima obliko hiše, pogreznjene v zemljo tako, da se le streha še vidi iz nje. Kopico malo pokrijemo vsaj za široko dlan na debelo z dobro suho in bolj trdo slamo; najboljše slama v ta namen je ržena ali vsaj pšenična. Na vrhu, torej na slemenu, pa postavimo na vsak 1 do 1½ metra dimnik, dušnik ali sapnik v obliki malega snopa čvrsto zvezane in povezane slame. Potem pokrijemo kopico z dlan debelo plastjo prsti tako, da le slamnati dimniki štrle iz velikega »groba«. Za široko dlan debela plast prsti v krajih z bolj mimi mrazi zadostuje; kjer pa so mrazi hujši, je že treba obilnejšo plast prsti, tudi za široko ped debelo. Okrog in okrog podsignice izkopljemo potem še jarek, vsaj dve pedi širok in prav toliko globok, pa je podsignica gotova.

V takile podsignici se krompir, repa ali pesa prav dobro počuti. Saj je taka podsignica kakor klet. Slama z slamnatimi dimniki na slemenu podsignice skrbi za dobro zračenje; zato pa je treba vzeti bolj trdo slamo, rženo ali vsaj pšenično, ki se ne tlači toliko in omogoča boljše kroženje zraka. Pa bi morda mislil kdo, da bi bilo dobro tudi na pod dati nekaj slame. Ne, nikakor ne! Tu bi se slama preveč stlačila in bi itak ne propuščala nobenega zraka več. Poleg tega pa bi postala vlažna, pričela gniti in gniloba bi se širila tudi na krompir, peso ali kako drugo gomoljstvo, kar bi pač bilo v podsignici. Ne, gomoljstvo in korenjstvo mora priti v podsignico na gola tla, da vlaga, ki se nabira tu, lahko pronica naravnost v zemljo; zato pa je tudi bolje postaviti podsignico na čim bolj propustno, torej na peščeno in ne ilovnato zemljo. Plast prsti preko slame služi za streho ter varuje podsignico blago dežja in mraza. Jarek okoli podsignice pa služi za odtok vode s strehe, tako, da ostanejo tla v podsignici čim bolj suha.

Ko potem jemljemo podsignano gomoljstvo in korenjstvo zopet ven, pa ne vse naenkrat, nikdar ne smemo odpreti podsignice na slemenu, temveč le na koncu in jo vsikdar zopet zadeliti s slamo. Tako nam podsignica res služi prav tako kakor klet.

Kakor je iz navedenega razvidno, je pravilno napravljena podsignica prav tako suha kakor najboljše klet. Da, izkušeni gospodarji trdijo, da se n. pr. krompir ali pesa v pravilno napravljeni podsignici celo bolje drži kakor pa v najboljši kleti. In Tenč jim da prav, ker se je o tem tudi sam prepričal in krompir vedno raje podsignil kakor pa ga tlačil v vse mogoče shrambe. Celó Grudnov Janez bi pritril temu, četudi je preklicano trdoglav, tiščil vedno svojo in mu moraš prinesiti res oprijemljive dokaze, da ga prepričaš in ti pusti kaj obveljati.

Pa še nekaj moramo pripomniti. Zelo važno je namreč, da shranimo gomoljstvo in korenjstvo čim bolj suho, pa naj bo to potem v klet ali v podsignico. Krompir, pesa, korenje itd. torej ne sme iz zemlje čim prej v shrambo, ampak je mnogo bolje, da ga jesensko sonce vsaj nekoliko osuši, torej da vsaj čez dan ostane na polju. Prst bo pri tem sama odpadla in tako bo blago prišlo v shrambo tudi bolj čisto. Čim bolj naravnost iz zemlje v shrambo pa vlačimo to robo, v tem manjše kupe jo moramo zlagati. Kar je treba obrezati, kakor peso, repo itd., moramo obrezati res temeljito, tako da odstranimo vse zelenje, kajti prav to bi pričelo najpreje gniti. Vedno je bolje odrezati še nekaj mesa, kakor pa pustiti kaj zelenja.

Tako torej! Nekoliko pozno za letos smo se sicer razpisali o kletih in podsignicah, ker je pač vse že pospravljeno. Pa se Tenč ne spomni na vse. Zadnjič pa je slučajno videl, kako so podsignili ali bolje povedano, zasipali neke zapoznelo repo in pri tem ravnali tako nespametno, kar so le mogli. Pokazal jim je, kako in kaj treba in se sedaj še nekoliko bolj na široko razpisal o tem. Nič ne de, če je že prepozno za letos. Pameten gospodar si bo to že zapomnil tudi za prihodnje leto ali pa si spravil listič ter to vse še enkrat pozorno prečital, predno bo pričel staviti klet, delati podsignico oziroma spravljati gomoljaste ali korejske pridelke iz svojega polja. Dober svet in nauk pač vedno prav pride. Tenč.

Za smeh

SLIKA SV. KRISTOFA

Žagar je prinesel slikarju desko in prosil, naj mu naslika sv. Kristofa. — »Očka, ni mogoče«, ga je zavrnil, »poglejte, sveti Krištof je bil velikán, deska je očitno prekratka«. — »Nič zato«, je rekel Žagar, »naj pa noge dol visijo...«

VSE VIDI DVOJNO

Očesni zdravnik pijancu: »Vaše oči trpe vsled preobilne pijače. Zato vidite slabo.« Pijanec: »Ni res, gospod doktor. Če veliko pijem, vidim vse dvojno.«

STO NAČINOV

Obubožan pisatelj: »Obubožan pisatelj sem. Spisal sem knjigo »Sto načinov, kako postaneš v kratkem času bogat«. Prosim podprite me.«

Bogat meščan: »In vi beračite?«

Pisatelj: »To je eden izmed sto načinov.«

13.

V bajti je bilo že vse tiho. Veter zunaj pa ni obmolnil. Skoraj do jutra je piskal. Se le je pod koritom voda popolnoma zmrznila, se je potegnil nazaj v gmajno.

V torek zjutraj je na Martinčku prva vstala Rotija. Najprvo je šla gledat na vreme. Bilo je jasno in mrzlo, da je kar škripalo. V snegu je bilo nekaj zajčjih sledi. Divjad se je ponoči približala kočam, kjer je bilo vsaj nekaj zmrzle trave.

Potlej se je koj spravila na kuho. Morda bo Jernej še pred deseto odpeljal. Delavci bodo krepko prišli, ker je mrzlo.

Tudi Marička je vstala. Skoraj da ji je bilo malo hudo, ko bo ves dan sama. Toda ko je videla, kako se Rotija veseli poti v Radovljico, je bila tudi sama boljše volje.

Rotiji se še jesti ni prav dalo. Kar ni imela obstanka. V torbico je dala denar, Marička ji je prinesla svojo debelo odejo in svojo ogrinjalo ruto.

»Saj ni treba«, se je branila Rotija. Toda Marička je ni poslušala.

»Napravi se, kar se le moreš. Saj vidiš kakšen mraz je.«

Še pred deseto se je pokazal Jernej pred čuvajevo kočo.

»Rotijaa!«

Komaj je poslušala, kaj ji je še Marička naročala. Šele, ko ji je porinila denar v roko, je vedela, da ji mora. nekaj kupiti.

Vprašati je morala, kaj naj ji prinese.

»Saj si vsa iz sebe«, se ji je Marička smejala. »Pa Jerneja lepo pozdravi.«

Rotija je že hitela v breg. Marička je stala na pragu in gledala za njo.

»Zatajiti pa le ne more, da ga ima ra-

da«, je zamrmrala sma pri sebi in gledala za njo, dokler ni izginila.

Jernej je imel že naloženo. Konja sta nemirno grebla v sneg in dvigala glavo. Prek zmrznjenih hlodov je bila položena debela ponjava, pod njo pa dober pušelj detelje.

»Da ne boš sedela na trdem.«

»Popoldne bo lepo«, se je Rotija razgledala. Jernej je poskusil cepin, če je dovolj zapliten. Nekaj sani je spustil naprej, ker ni želel, da bi ga drugi gledali, kako se bo menil z Rotijo. Že tako ga sprašujejo, kaj vedno lazi na Martinček.

Rotija se je spravila na hlode in Jernej ji je pomagal, da si je dobro ovila noge s kocem. Sam je stopil zad, da bo zaviral, kjer bo treba. Sicer pot ni ravno preveč slaba, toda prvič človek nič ne ve. Na vse je treba paziti.

»Hi!« je pognal. Konja sta se napela, zakaj sani so bile kar primrzle k tlom. Potlej je zaškripalo in sani so stekle. Rotija se je zavila v ogrinjačo. Od vej je viselo živje in tudi konji so bili vsi ivnati. Jernej je bil po obleki ves bel.

V klancu je stopil Jernej na zavoro, ki je škrtala po zmrzlih tleh. V belih curkih je odletaval sneg na vse strani.

Od konj se je kadilo, tudi Rotija je videla svojo sapo.

»Te že zebe?« je vpraševal Jernej, ki je z obema nogama stal na zavori in se z ro-

Spisal Karl Mauser

kami držal za dolg porajkel.

»Nič, saj sem dobro zavita. Samo v obraz me pika.« Bila je dobre volje in je komaj čakala, da bi prišla na ravno. Tam bo še Jernej prisedel in konja bosta klamala proti Radovljici kar sama.

Jernej je pozabil na pot. Sonce, čeprav ni imelo nič prave gorkote, je bilo vendarle prijazno. Nebo je bilo modro kakor encijan. Gore so stale mogočno v svojem kraljevskem hermelinu, neobčutljive za mraz, ki je grebel vanje.

Jernej se je pognal na hlode. Daleč pred njim so drsele troje sani, tri temne pike v belini.

»Te res nič ne zebe?« je skrbelo Jerneja, ko ji je popravljal koc. Rotija ga je hvaležno pogledala.

Čez planjavo je ležal molk. Slišati je bilo samo škripanje težko naloženih sani in prhanje konj.

Jernej bi rad sprožil pogovor, ki ga je že dolgo tiščal. Pa se kar ni upal. Rotija je bila skrivnostno tiho, kakor da prisluškuje daljnemu zvonzvonju. Glavo je bila zarinila v ogrinjalko, roke je držala trdo ob prsa in zdaj pa zdaj je pomencala z nogami. Malo jo je vendarle zebló, čeprav je čutila, da so se ji lica že vnela.

Konja sta klamala in na vsak korak kimala z glavo. Saninec je bil dober in Jernej je gledal, da so šle sani po istem tiru

kakor prvih troje. Konji tako še manj trpijo.

»Do kdaj misliš ostati na planini?« je Jernej vseeno dregnul v molk. Brez govorenja pa tudi ne moreta biti celo pot. Saj nista skregana.

»Do treh kraljev, kakor je navada.«

»Kaj pa o božiču? Menda ne misliš biti na sveti večer kar v Jelovici? Vsaj za praznike boš šla doli.«

»Bom šla, pa ne na Prtovč. Marička me je povabila na Jamnik. K maši bom šla v Kropo, kjer me nihče ne pozna. V Selca ali Železnike ne grem za noben denar.«

»Mislil sem, da boš šla vendarle na Prtovč. Saj enkrat boš tako morala z Jelovce«, se je zresnil Jernej. Upal je, da bo praznike preživel z Rotijo.

»Še takrat bo prežgodaj, ko bom morala iti«, je rekla tiho Rotija.

Jernej je nekaj časa molčal, potlej pa dejal:

»Saj na Prtovču že vsi vedo, kako je s teboj. Jeziki so se unesli in nihče ti ne bo nič rekel. Tineta pa tudi ni.«

»Zavoljo mene lahko pride. Jaz nimam nič več z njim.«

»Ne bo ga. Marjeta je vedela povedati, da je zaprt. Menda je nekaj ukradel.«

Rotija se je naredila, kakor da ni nič slišala. Ni si hotela nakopavati nove žalosti. Zdaj je morala misliti samo na otroka. Zanj gre kupovati, zanj bo začela plesti. Naj ljudje govorijo kar hočejo, naj se Tine vlačí, zanj ni več ljudi, ne Tineta. Zanj je samo otrok, ki še počiva v njej in se bo na pomlad rodil. Kaj ji mar vse drugo! Nihče ji ne bo pomagal, če si sama ne bo.

Prijava odvzete imovine

Vso imovino in vse imovinske pravice, ki so bile po 13. marcu 1938 v zvezi s prevzemom oblasti po nacional-socialistih odvzete njihovim lastnikom iz plemenskih (rasnih), narodnostnih ali drugih vzrokov, se mora prijaviti, ne glede na to, ali se je vršil odvzem svojevoljno, na podlagi zakonske ali kakršnekolik druge odredbe.

Prijava izvrši vsakdo, ki je trenutno lastnik odvzete imovine, ali samo dela odvzete imovine in vsakdo, ki trenutno razpolaga s svojčas odvzeto imovinsko pravico. Ravno tako tudi javni upravniki in lastnik, ki mu je bila imovina, ali pravica odvzeta, a se je medtem svoje imovine zopet polastil. V dvoumih slučajih se mora prijava ravno tako izvršiti, da se bo zadeva razjasnila.

Tudi ono odvzeto imovino, ki jo upravlja kakršna koli javna oblast, ustanova itd. mora prijaviti oseba, ki to imovino neposredno upravlja.

- Prijava mora vsebovati:
1. Podatke o imovini in njeni vrednosti z dne 13. marca 1938.
 2. Ime, državljanstvo in naslov oškodovanega lastnika (upravičenca) z dne 13. marca 1938.
 3. Ime, državljanstvo in naslov oseb, ki so odvzeto imovino prevzele in upravljale od 13. marca 1938. do danes.
 4. Ako je pri točkah 2. in 3. nastala

sprememba pri imenu, državljanstvu ali naslovu, se mora poleg tega podati ime, državljanstvo ter naslov z dne te prijave.

5. Točna oznaka pravnega razloga prvega prevzema imovine in vseh sledečih prevzemov s podatki o vrednosti imovine v času vsakega posameznega prevzema in o vsaki posamezni oddolžitvi.

6. Spremembe imovine v času med prvim prevzemom in 29. majem 1945., n. pr. investicije in obremenitve.

7. Spremembe po 29. maju 1945. ki gredo preko okvira tekočega posloводства.

8. Vrednost imovine na dan prijave.

Ako oseba, ki izpolni prijavo, pri najboljši volji ni v stanju odgovoriti na eno ali drugo vprašanje, mora napisati: »Neznano.« Prijava se mora odati pri oni oblasti, v katere uradnem območju se je imovina pri odvzemu nahajala ali je oškodovani lastnik živel (samo v tuzemstvu). Ako je oboje neznano, se vrši prijava pri oblasti, ki je pristojna za kraj, kjer oseba, ki prijavo izpolni, živi.

Prijave se morajo oddati do 16. novembra 1946. Kdor prijave ne izvrši, bo kaznovan z odvzemom prostostosti od 1 meseca do 10 let in z denarnimi globami neomejene višine.

Nadaljne podrobnosti o prijavi odvzete imovine najdete v Uradnem listu (Kärntner Amtsblatt) z dne 10. oktobra 1946.

VSI SVETI...

(Nadaljevanje in konec s prve strani)

Materini besedi so posvetili največji ljubitelji naroda veliko ustanovo Mohorjeve družbe. Radi zvestobe materini besedi in očetovim kulturnim izročilom je šel naš narod v izgnanstvo, v ječe, v taborišča, v smrt in grozno mučenje. Stoletja se že trudijo iztrgati narodu to spoštovanje do očeta in matere in do vsega, kar je njihovega, pa ni se jim posrečilo. V srcih naših najboljših zmiraj na novo vzplamti in zagori stara ljubezen, spoštovanje in zvestoba. Upanje imamo, da nam bo dobro na zemlji, ker spoštujemo svetinje očetov.

Naš narod nikoli ni sovražil. Spolnjeval je največjo Gospodovo zapoved ljubezni do bližnjega. On tako ljubi sosedu in bližnjega, da se tega ne upa še zahtevati od njega, česar mu dovoljuje pravica. 35 otrok je v razredu. Med njimi samo eden Nemec. 34 otrok govori z otrokom nemško, nikoli ne zahtevajo, da bi se on potrudil in po več letih šolanja le enkrat spregovoril s njimi slovensko. Edino kar zahtevajo od njega je, da 34 tim prizna pravico, da smejo med sabo govoriti materini jezik. To pa mora naš narod v vsej njegovi veliki ljubezni in v vsem velikem spoštovanju do sosedu zahtevati. Ne smejo se jeziti in zgražati, da med sabo govorimo, kakor nas je mati učila. Ne smejo smatrati kot pomanjkanje državne zvestobe, če ljubimo svoje pesmi in gojimo svojo kulturo. Naš narod zelo ljubi in spoštuje bližnjega in se hoče bogatiti tudi z bogastvi njegove kul-

ture, on pa mora zahtevati, da mu šola, ne ljudska in ne srednja, ne jemlje spoštovanja in ljubezni do svoje kulture, do svoje narodne posebnosti. Naš narod bo tedaj srečen, ko bo dobil takšne vzgojitelje, ki bodo vlili v srca ljubezen do lastne kulture in materine besede.

Vsi sveti! Tam je cilj človeškega življenja, zasebnega in kulturnega udejstvovanja in verskega stremjenja vsakega posameznika. Tam je cilj tudi rasti in dozorevanja vsakega naroda. Naš narod je hodil lepo pot in jo še hodi. Posvečuje sebe in prazniku vseh svetih gre nasproti. Zdi se mi kot bi Gospod v evangeliju govoril tudi mojemu narodu: Blagor njim, ki so zaradi pravice preganjani, zakaj njih je nebeško kraljestvo, blagor miroljubnim, zakaj ti bodo otroci božji, blagor žalostnim, zakaj ti bodo potolaženi, blagor krotkim, zakaj ti bodo deželo posedli, blagor lačnim in žejnim pravice, zakaj ti bodo nasičeni...

O, da bi bil naš narod končno enkrat nasičen v svoji tisočletni žeji po pravici! Kako bi šele tedaj zasvetil v vsej od Boga dani lepoti lastnega in nepokvarjenega kulturnega bogastva. Veliko lažje bi nam bilo po naših vaseh, ko ne bi bilo več laži, nezaupanja, preganjanja, sovraštva. In naše v ognju trpljenja očiščene kulturne dobrine, bi se nam zasvetile kot ideali. Vdile bi stremljenje mladine naše po svetih potih. Vsi veseli in končno enkrat srečni bi Stvarniku hvalo peli in zorel bi narod naš povezan z narodom sosedom prazniku vseh svetih nasproti.

»Radovljica se že vidi«, se je po dolgi tišini oglašil Jernej. Rotija je dvignila glavo. Res zvonik je prav dobro razločiti in tudi večje hiše.

»Kar brž sva prišla«, se je razveselila Rotija, toliko, da je nekaj rekla.

Pod mestom sta se spravila s sani. Rotija je tako otrpnila, da ji je moral Jernej pomagati. Skoraj padla mu je na roke. Z močnimi rokami jo je nekaj časa držal, zakaj noge so ji hotele kar klecniti.

»Dobro je, da se malo razhodiš. Ugrela se boš. Noge na vozu brž odrevenijo.«

Rotija se je le počasi razmajala. Noge jo nekaj časa niso hotele ubogati.

Konja sta kimala naprej, tako da sta Jernej in Rotija precej zaostala.

Potlej je Jernej zavil na kolodvor. Rotija je šla po mostu.

»K Avguštinu pridi«, je vpil Jernej za njo. »Tam te bom počakal. Vrnila se, bova kmalu, zakaj pod noč bo spet mrzlo.«

Rotija mu je samo pokimala. V mislih je bila že v trgovini. Ko je stopila na trg, je stopila kar v prvo. V izložbi je bilo razstavljeno blago in precej velika punčka iz celuloze.

Nekam plašno je pozdravila. Starejša prodajalka jo je brž vprašala, kaj bi rada.

»Nekaj povojev bi rada in nekaj štrn volne.« Rotija je od sramu kar zardevala. V trgovini je tako čudno dišalo in cele bale lepega blaga so vabile s polic.

»Prosim, gospa. Mogoče kaj takega?«

Prodajalka je postavila prednjo cel kup širokih, rdečkastih povojev, ki so bili Rotiji neizmerno všeč. Takih še ni videla. Na Prtovču so imele vse ženske samo bele.

Rotija je izbrala štiri. Prodajalka ji je potlej pritresla volno. Vse mogoče barve.

BEGUNCI BODO DOBILI POTNE DOKUMENTE

Novi potni dokumenti, ki jih bodo izdali beguncem, bodo po vsebini podobni rednim državnim potnim listom. Ta sklep so sprejeli na konferenci medvladnega odbora 16 držav za begunce ki je v torek zaključil svoje delo s podpisom sporazuma o potnih dokumentih za begunce.

Poljska in Češkoslovaška sta poslali na konferenco delegate, nista pa med državami podpisnicami sporazuma. Sovjetska zveza ni poslala delegacije.

Nove potne dokumente bodo izdali v teku treh mesecev. Večina beguncev so Poljaki, Avstrijci, Nemci, Čehi in Španci. Španci uživajo v Franciji poseben juridični položaj.

Novi potni dokumenti beguncem ne bodo dajali samo pravice do potovanja, marveč bodo predstavljali veljaven dokument, ki so ga priznale vse države podpisnice sporazuma. Dokumenti še ne bodo imeli vizumov.

VOGERČE

Jesen mineva in pridelki so večinoma odromali pod streho. Čas dela je ponehal in zato se hočemo zopet nekoliko oglasiti v našem slovenskem listu. Letina je bila srednja. Sadej nam je vzelo neugodno višredno vreme. Zato se bomo morali letošnjo zimo sadjevcu odpovedati. Mogoče pa bomo imeli drugo leto več sreče. Letos smo imeli tri poroke. Mežnarjev Anzej je prišel po Čomovo Dorco, ki mu prav dobro gospodari. Kovač Šomrukovi Korl iz Metlove pa si je izvolil za svojo pridno ženko Rogačevo Reziko, da mu bo pomagala kovati srečo družinskega življenja. Škrubejeva Nežika pa si je izbrala za svojega moža Novakovega Viktorja in upamo, da jo bo rad imel in pridno skrbel zanjo. Vsem trem novoporočnim parom želimo mnogo sreče in dosti otrok, da bo več Slovencev in Slovenk. Na žalost tudi smrtna kosa ni mirovala. Na cesti med Pliberkom in Lipico je povozil nek vojaški avto. Čebularjevo štiriletno punčko. Po dolgem in hudem trpljenju so umrli Trupova mama. Zapuščajo sedem otrok, od katerih je najmlajši šest let star.

SELE

Ko vi tam v dolini le počasi mislite na to, da se bo treba pripraviti na zimo, si mi tu visoko gori že močno zapenjamo suknje in smo se v srcih že poslovili od dobre žene jeseni. Ne smete pozabiti, da smo pod mogočnim varstvom naše prababice Košute, ki varuje in gleda na naše rodove v prijazni dolinici že stoletja. Kadar se zatemni njen obraz vemo, da nam bo nekaj poslala. Ne zato, ker je hudobna, pač zato, ker mora tako biti. Vsak letni čas nam prinaša svoje skrbi in veselje. Njen razorani obraz se je ta teden zakril in dobili smo sneg. Popopotnika, ki ga je zaneslo tu skozi so pobelile snežinke, ki jih je nesel s seboj do Podjune, ki se ti zasmije od daleč pod mrki Obir kakor prešerno, veselo srce. Pod koriti žag, katerih zobje trmasto grizejo svež smrekov les, da poleti diši po vsej dolini po zdravju, so se napravile velike zmrznjene sveče. Čisto tako,

kakor v trdi zimi. Upamo, da nas ne bo zima še koj pokrila s snežnim plaščem, toda že se oziramo po prijetnem toplu prostoru za pečjo. Pričeli se bodo dolgi zimski večeri, ki nam bodo minevali ob branju in pripovedovanju raznih že znanih in neznanih zgodb, o naših sosedih, ki so tako ali tako odšli od nas, o dogodkih po svetu, o drznih tihotapcih, ki se niso strašili strmih reber naše ljube Košute in podobnih stvarih.

TEŠINJA V ROŽU

Minuli mesec se je pri nas zgodila huda nesreča, ki je pretresla vse prebivalce našega kraja. Sedemletni Weiss Ferdinand je šel v št. Peter. Ko je šel nazaj domov ga je zaneslo v gozd, kjer je videl gobe. Hotel jih je nekaj nabrati in prinesiti domov. Med nabiranjem je našel italijansko granato in jo odnesel domov. Spravil se je tolči orehe, pri prvem udarcu pa je eksplodirala in ubogega fantka čisto razmesarila.

IZPRED VOJNEGA SODIŠČA V LIENZU

Največ izrekov obsodb so povzročili nedovoljeni prestopi mej. Kazni se gibljejo v navadnih primerih med 10 dnevi zapore in 2 meseca zapore. V zvezi s tihotapstvom blaga in deviz se kazni povišajo na 1 mesec, oz. 2 meseca pogojno na 12 oz. 18 mesecev.

Pri nekem poizkusu kraje in upora proti orožniku je bila izrečena kazen 18 mesecev ječe.

V ponedeljek, dne 4. novembra se bosta poročila v Galiciji ob 11 uri dopoldne

g. **URANK JANKO** iz Encelne vasi in
gdč. **MARIJA LUŠNIK** iz Galicije
Obilo božjega blagoslova!

MALI OGLASI

Službo šoferja iščem. Imam izpit 3. in 4. razreda. Naslov da uprava „Koroške kronike“.

193

Če hočeš imeti

lasten dom ali kapital

za svoje otroke, se obrni na

Občekoristno stavbno družbo

„WÜSTENROT“.

Brezplačne nasvete in pojasnila

vam daje njen zastopnik: Maks

Traun, Pliberk (Bleiburg),

Kumeschgase 20. 203

KNJIGE

v slovenskem jeziku

204

dobite pri

HEUSS & SCHLEIFER,

knjigarna, Beljak (Villach)

plo ti bo in najbolj boš v kraju.«

Zvila je ogrinjalko in si jo položila na kolena.

»Frakelj slivovke sem spil. Kar nekaj prepotil sem se bil pri razkladanju.«

Ko se je natakarka vrnila, je Jernej naročil kosilo. Juho, pečen krompir, pečenko in solato.

Natakarka je nekaj privihnila nos. »Pa liter črnega vina prinesite. Najboljšega, kar ga imate.«

»Nikar se preveč ne škoduj«, se je ustrašila Rotija. »V gostilni je vse tako drago. Saj sva na žgance navajena.«

»Včasih si pa navaden človek tudi kaj boljšega zaželi. Saj pečenke Bog ni samo za gospodo ustvaril. Mar ni res tako?«

Rotija je morala prikimati.

Natakarka je prinesla kosilo na krožnikih, vsako stvar posebej. Rotiji je bilo kar nerodno.

Jedla sta s tekotom. Rotija je šele ob dobri juhi začutila, da je pošteno lačna. Pridno je zajemala. Bel kruh, z močno zapeto spodnjo skorjo, ji je dišal kakor še nikoli.

»Kar jej, Rotija. Privošči si. Pa vino pij. Glej jaz sem ga že drugi kozarec izpraznil.

Rotija je mislila, kako bi bilo prav, ko bi takrat v Selcih imela pri sebi Jerneja namesto Tineta. Vse drugače bi bilo danes.

»Kaj pa si kupila?« je Jernej ogledoval zavojček, ki je ležal na klopi. Topla peč, slivovka in vino so mu omajali jezik.

»Bi rad videl«, ga je Rotija postrani pogledala.

»Pokaži, če ti ni težko razvezati«, je bil Jernej radoveden.

(Dalje prihodnjič.)